שם תיק : קטע עיתונות.
מזהה פיזי : פ-2256/47
מזהה פריט : 000gpll
כתובת 2-109-1-10-2
תאריך הדפסה : 15/06/2017

ארכיון יצחק בן-צבי

אהרן ראובני
מ' ישלם
על מאורעות תרצ"ו ומרד המגילה דזכנוק
השחר (הבקר) מאי 1936

2
ה/04/49
3/5/4/49

פ-2256/47

3/5/4/49

מחיר החתימה:
בארץ:
שנה 1.800 לא"י — לחצי שנה 900 מא"י,
רבע שנה 450 מא"י — לחודש 150 מא"י
בחוץ־לארץ:
שנה 2.500 מא"י — לחצי שנה 1.250 מא"י
רבע שנה 750 מא"י — לחודש 500 מא"י
מודעות:
מחיר האינטש: לפני המסמס — 400 מא"י
בתוך המסמס—500, אחרי המסמס—300 מא"י
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות
אין המערכת מחזירה כתבי־יד לבעליהם
העורך עונה לדורשיו משעה 12 עד 1 לפה"צ
מזכיר המערכת — 12—11 לפה"צ, 7—6 אחה"צ
המשרד פתוח מ־9—1 לפה"צ ומ־8—7 אחה"צ

הבקר

עתון יומי

No. 218 מס.

יום ב׳ ט׳ תמוז תרצ"ו 29.6.36

תל־אביב, ט׳ תמוז תרצ"ו

מרצון או מאונס?

א.

א. ר—ני. — השביתה הערבית — האם היא שביתה מרצון או שביתה מאונס? השאלה תובעת בי־רור נוסף.

שר המושבות אמר בהרצאתו לפני בית הנבחרים הבריטי, ב־19 ליוני: „מהומות כרוכות בשביתות של חנויות לא־יהודיות, של הובלה מוטורית, של פועלי הנ־מל ביפו, בקצור, של כל מפעלי חרושת ערבים כמעט. אורכות, לצערי, זה כשמונה שבועות. כמה עיריות הצ־טרפו אל השביתה. אך השרותים העיקריים לא נפסקו. אשר להפחדה, זו, לפי שמודיעים לי, לא גרמה להמשכת שביתת השרותים אלא במדה מעטה מאד. ברור הדבר כי אוכלוסי הערבים ברובם הגדול תומכים בכל לבם בשביתה".

בשבוע שעבר נגענו קצת בענין זה, ויש להרחיב את הדבור. ראשית עלינו לציין שמתחילה היתה השביתה מצומצמת וקלושה. אמנם „רויטר" והרדיו הבריטי הפיצו ידיעות שהיא כללית וגמורה בכל הארץ, אך מדת האמת בידיעות האלה לא היתה גדולה מזו שבידיעותיהם על „התנגשויות" בין יהודים ובין ער־בים — כמו שלא היו התנגשויות (כי אם רציחת יהו־דים בודדים בידי המוני ערבים פורעים), כן לא היתה שביתה כללית. הרבה חנויות לא נסגרו. רוב בעלי המלאכה והפועלים לא שבתו. וכל הפלחים בכל הכפרים עבדו כרגיל עד שגמרו את כל עבודות השדה הער־נתיות. קצת נהגים ערבים שבתו, אבל לא כלם ולא בכל מקום. רק פועלי הנמל ביפו שבתו כלם (וזאת מלפני הכרזת השביתה — מיום הרציחות, שחלקם בהן לא היה מעט), ובדרך כלל היתה השביתה ביפו, בעקב הרציחות, חזקה משהיתה בכל מקום אחר.

רבים מהסוחרים הערבים, בעלי המלאכה, נהגים, חנונים, פועלים, פלחים, מאנו בגלוי ובעקשנות לשבות. ורבים הססו — יום עבדו ויום שבתו. גם אלה לא אבו לשבות. הכריעה ההפחדה. ולא איו־מים בפה ודברי תוכחה, כי אם מעשי אלמות; ולא רק מכות כי אם התנקשויות בנפש הסרב־נים. קצת סרבנים, מוסלמים ונוצרים, נרצחו ביפו ובכפרים, רבים נפצעו בנשק ובפצצות, ורבים מאד הוכו וספגו עלבונות קשים. להקות בריונים, שכירי ועדי השביתה, הכו ופצעו כל יום, בערים ובדרכים, את הע־רבים שנסו לחדש את עבודתם ואת מסחרם — מכאן שמספר המסרבים לשבות לא היה „מעט מאד". וכל יום שפכו על ראשי נכבדים ערבים ביפו כדי צואה (פשוטו כמשמעו), ברחוב, לעיני כל.

ועוד עלינו להוסיף: ברוב המקרים לא נענשו עושי כל הנבלות האלה, אף על פי שהתהלכו בחוצות יום יום ו„נצחו" על „מלאכת" השביתה — ואיך נוכל להאמין כי השוטרים לא הכירום? יתר על כן, אף אלה מהם שרצחו ופצעו לא נתפסו ברוב המקרים.

ובמדה שרוב האוכלוסים הערבים נוכחו בכחם של בריוני השביתה, ביכלתם לרצוח ולהזיק; במדה שנוכ־חו, כי אין מחסה בחוק, במשפט ובמשטרה — נת־יראו ונכנעו.

אזכיר לשר המושבות מקרה אופייני וידוע לכל — הלא הוא המעשה בראש עירית חיפה. ראש עירית חיפה התנגד בגלוי לשביתה והוסיף לעבוד במשרתו בלי שים לב לאיומים. יום אחד נזרקה פצצה לתוך ביתו. איש מבני ביתו לא נפגע במקרה; גם הוא לא נפגע, אבל — נפחד. זמן לא רב אחר זה חתם, יחד עם עוד ראשי־עיריה ערבים, על „אולטימטום" לממ־שלה, המסתיים בהודעה על הצטרפות חותמי „האול־טימטום", אחרי תם מועדו (10 ימים), אל השביתה. אולם לפני עבור המועד נסע לחוץ־לארץ. ראש עירית חיפה חתם על „האולטימטום" מאונס, והשלטונות יודעים זאת, ראיה לדבר שלמרות „האולטימטום", למ־רות התפטרותו על דעת עצמו ועזיבתו את משרתו בלי כל סדור ודאגה לתוצאות — נתמנה שוב, מטעם הרשות, לראש העיריה בחיפה. ברור שהשלטונות אינם מפקפקים, כי לא מרצונו הטוב עשה מה שעשה.

ועוד עובדה. לפני זמן־מה ניתנה למושלי המחו־זות הסמכות להכריח את הסוחרים „השובתים" לפתוח את חנויותיהם. הם לא השתמשו בסמכותם. למה? משום שהסוחרים הערבים הודיעום, כי הם יראים לנפשם. מה יתנו להם המושלים? משמר שוטרים בשוק? ומי יצילם מיד מרצחים ברחוב או בבית?

אנו שואלים את שר המושבות: אם זוהי לא הפחדה — מהי הפחדה? ואם הפחדה במדה כזו אינה גורם חשוב בשביתה הזאת, בעיני מודיעיו — מהי מדת ההפחדה שתחשב לגורם חשוב בעיניהם?

ועתה נשים לב לצד השני של המטבע. שובתים, כידוע, לא רק ערבים. נמל יפו, למשל, אינו מוסד ער־בי, הוא מוסד ממשלתי. בכל זאת שבתה בו כל המלא־כה. רוב הסחורה העוברת בנמל זה היא סחורה יהו־דית. הסוחרים היהודים רצו להמשיך את פעולתם בנמל בפועלים יהודים. השלטונות דחו את הצעותיהם. מפני מה? מחשש שפיכות־דמים. ובכן שבתו גם עסקי היהודים בנמל. הגם אלה שבתו מרצון?

יתר על כן, בכל אזורי הערבים שבתו גם מפעלי היהודים. היאמרו מודיעיו של שר המושבות, כי גם כאן פעלה ההפחדה רק במדה „מעטה מאד"? ואף זאת: לא רק ההובלה והתחבורת הערבית שבתה — גם ההובלה והתחבורת העברית הצטמצמה, והיא מת־נהלת מתוך חרוף־נפש ממש. ההובלה והתחבורת העברית לא נפסקה משום שהיהודים רואים בהחז־קתה ובהמשכתה ויהי מה צורה של מלחמה והגנה על קיומם ועל זכויותיהם. במלחמה הזאת עמדו, ויעמדו בה עד הסוף; במלחמה הזאת הקריבו קרבנות רבים, ועוד יקריבו: כל יהודי היוצא לדרך שם את עצמו מטרה לכדורי מרצחים מן המארב; כל נהג יהודי מסכן את נפשו כל יום, כמה פעמים ביום.

ההתנפלויות השיטתיות בדרכים כוונתן העיק־רית היא, כידוע לכל, להשבית את התחבורת היהודית. מאמצי הפורעים לא הצליחו. התחבורת היהודית לא נפסקה, אבל — הצטמצמה. אולי יאמרו לנו, כי גם בזה ההפחדה לא העיקר?

ההפחדה היא העיקר בשביתה הזאת, בכל גלוייה ובכל פעלה. ההפחדה יסוד מוסר לה. בלעדיה לא תעמוד אף יום אחד.

והרצון? הרק מאונס שבתו? האין בהם שובתים מרצון? אמנם לא רק מאונס. יש גם שובתים מרצון. על כך — בפעם הבאה.

הישוב היהודי לא נפל ברוחו בימי־הדמים

גלוי־דעת חברי הועד הפועל הציוני בא"י

חברי הועד הפועל הציוני היושבים בארץ ישראל שנתכנסו בירושלים ביום ב׳ תמוז, בחודש השלישי למצור על הישוב העברי, רואים לעצמם חובה בש־עת נסיון לומר את דברם לעולם היהודי.

שביתה שנתגלמה בפרעות

א. „השביתה הערבית" המתנהלת בארץ באה מתוך איבה לאומית ולשם דכוי לאומי. היא צמחה מתוך התנפלות־דמים על אנשים הולכים לתומם לעבודתם ולמסחרם, והטילה את עצמה בכוח מעשי כפיה והפ־חדה ונקמה על ערבים הרוצים בשלום ובהמשכת עבו־דתם וסחרם. מעוטת ערך כלכלי, באשר לא הצליחה להשבית את המשק העברי, את הכפר הערבי, את נמל חיפה, את המפעלים הבין־לאומיים, — גילתה את כוחה ב„תופעות־הלואי": הפרעות התחבורה, הריסת מכונ־מים, הצתת שדות ובנינים, גדיעת עצים, יריות מן המארב, זריקת פצצות בקהל, התנפלויות על כוחות הבטחון ועל ישובים עבריים, היא גידלה בחיקה כנו־פיות פורעים מעופפות, הזורעות דם ואש.

לנוכח חולשתו של השלטון

ב. לנוכח מלחמת־השמד שהוכרזה על הישוב העב־רי ועל תקוות הגאולה של עם ישראל, לנוכח לבוי אי־בה גזעית ודתית עד לידי טרוף המוני, המפר כל חוק אנושי ומחריב כל משטר מדיני — לא אחזה הממש־לה באמצעים העוקרים את הרעה מראשיתה. חולשה, פיגורים ונדנודים, וחוסר קו נחרץ הביאו את הארץ להצבה הפרוע כיום. מכל מרצחי יפו, שעשו את מלאכ־תם בפומבי ובצוותא, בקרבת מקום לשוטרים ולמש־רדי הפקידות, לא נדון אלא אחד. רובם הגדול של רוצ־חי האדם והצומח בכל הארץ לא נתבעו לדין והמש־טרה לא מצאה את עקבותיהם. דרישותיהם של הנתק־פים להגנה נענו במדה לא מספיקה ובהחמצת ימים ושבועות. הדיבורים הנמרצים של השלטונות לא עו־רו, באשר התוקפים נוכחו שאין לפחד מפניהם, כי במשך זמן רב לא באו מעשים בעקבותיהם. חולשת השלטון נתנה עוז ושחות למארגני התרעבות להשתלט על ההמונים, להצטייד למלחמה ממושכה ולהבטיח לכ־חות־ההרס כי בדרך זו יבוא נצחונם. הממשלה הזני־חה אמצעי הסברה אפקטיביים — רדיו, כרוזים, עתו־נות — כדי לשחרר את ההמונים מצפרני השסוי והט־רוף.

בשעה שחלק האוכלסין המותקף אינו שותף מספיק לכוחות המשטר בארץ

ג. לרגלי הקיפוחים המתמידים של היהודים בעבו־דות המדינה והעיריות, בנמלים, ברכבת, בפקידות, במשפט, במשטרה ובחיל־הספר — נשללה היכולת ממנגנון המדינה לפעול כדבעי בימים אלה. כשחלק המותקף באוכלוסים איננו שותף במדה מספיקה לכ־חות המשטר והגנת הארץ ולשרותים הצבוריים החיו־ניים — אין המנגנון המדיני מוכשר להחזיק מעמד מלא בשעת חירום, להחיש עזרה ולמנוע פורענות בעוד מו־עד. במדה שיש ליהודים חלק־מה במשטרה, בפקידות, ברכבת ובעבודות נמל חיפה שאינן ברשות הממש־לה, שימשה השתתפותם זו תריס בפני זעזועים ושי־תוק השרות.

לזכות השלטון: כמה התחלות מעשיות

ד. לזכותו של השלטון יש לזקוף את עזרתו לקיום את יריד המזרח בזמנו, את פתיחתם של כמה מוסדות ממשלתיים בתל־אביב, מתן הרשיון לפריקה בחוף תל־אביב ומנוי גפירים ושוטרים נוספים יהודים, ועל הכל־ — מתן המכסה לעליה עובדת, אשר שימש בטוי לאי־כניעת השלטון למעשי האלמות. כל המעשים האלה, הצודקים והצריכים לגופם, גדול ערכם המוסרי: הם עודדו את רוח הישוב הנושא בגבורה את תלאותיו ואימצו את ידיו לבל יבקש מפלט במעשי יאוש.

ההתחלות דורשות המשך

ה. המעשים הטובים של השלטון המנויים כאן טעונים המשך והרחבה: שיתוף מלא של היהודים בכו־חות הבטחון וההגנה של הארץ, פיתוח המזח בתל־אביב להיותו לנמל, בהתאם לצרכים החיוניים של העיר העברית וסביבתה, פתיחת מרכזים אדמיניסטרטיביים בגושי הישוב היהודי החקלאי. מהצרכים החיוניים אשר הממשלה טרם נענתה להם נדגיש ביחוד סידור מהיר

(סוף בעמוד 2)

נתפס ערבי בעל פגיון ע"י «הדסה», ת"א

אתמול לפנות ערב נראה ערבי חשוד מטייל במשך חצי שעה ליד בית החולים „הדסה" בת"א. יחד אתו הלך גם יהודי מעדות המזרח. השוטרים גוטוביץ וגרייבר הלכו אחריהם. הערבי הרגיש כנראה שעוקבים אחריו ובעמדו ליד גדר בית החולים השליך דבר מה מתוך בגדו וברח. השוטרים רדפו אחריו ותפסוהו אחר כך ערכו חפוש בגנה של בית החולים ומצאו פגיון. הערבי נאסר והועבר יחד עם היהודי שטייל בחברתו למש־טרה. שמו עבד־אל־פתאח מוצלאח.

«א־ליוא» מכתיר מאמרי «הבקר»

„א־ליוא" העתיק בגליונו מאתמול שני מאמרים מ„הבוקר". המאמר הראשון, שנתפרסם בתוספת־הערב של עתוננו מיום ה׳ שעבר בשם „ההסברה מאוירונים". מופיע בעתון הערבי תחת הכותרת „תפקיד האוירונים, כמו שמבקשים אותו עתוניהם!" למאמר השני שנת־פרסם ב„הבוקר" מיום ו׳ שעבר בשם „איפה המסק־נות?" (בדבר ישיבת הועד הפועל הציוני) נתן „א־ליוא" את הכותרת „סרסורי הפוליטיקה היהודים! הועד הציוני מסתתר מפני העם היהודי!"

שרפות ועקירות בשומרון

אתמול בשעה 7 בבקר פרצה אש בשדה השעורה השייך לשבלי סעיד מהכפר הדרוזי עצפיה שעל הר הכרמל.

הנזק נאמד ב־10 לא"י.

בפרדס בת־שלמה שליד זכרון יעקב נעקרו אור ליום א׳ מספר עצים בני שנה.

אתמול אחה"צ פרצה דלקה באדמת משמר־העמק שכובתה מיד על ידי שוטרים. הנזק קל.

הודעות הממשלה

הודעה רשמית מס׳ 145/36

נתפרסמה אתמול בשעה 2 אחה"צ.

מחוז ירושלים: אמש נערך קרב בדרך לחברון בין כנופיה מזוינת ובין כחות המשטרה והצבא. היריות נמשכו זמן מה כמו כן נורו יריות על קסרקטין הצבא בחברון. עד כמה שידוע לא היו אסונות.

בלטרון נאסר ערבי שנמצאו אצלו רובה וכדורים. וערבי שני נאסר בבית וגן על שנמצא אצלו אקדח אוטומטי עם כדורים.

מחוז הדרום: נאסר ערבי בעוון ניתוק חוטי טלפון. הצבא והמשטרה הולכים בעקבות הערבים שגרמו נזק למסלת־הברזל מצפון ללוד.

מחוז הצפון: בכפר חמרה גרמה התפוצצות פצצה לנתוק חוטי החשמל. נאסרו 3 ערבים שהציתוי קמה ונאסר ערבי שנמצא אצלו אקדח.

נורו יריות ע"י כנופית ערבים על כפר יחזקאל אנשי חיל הספר מעבר הירדן הניסו את הכנופיה. לא היו אסונות. נורו יריות על משמר צבאי בשילה, קובאב, ועל פרדס ע"י טול־כרם. איש לא נפגע.

הודעה רשמית מס׳ 146/36

(מ־28 ביוני, 1936, שעה 9 בערב)

מחוז ירושלים:

טרה בעקבות היורים מן המארב. נעשו שני מאסרים ונמצאה כמות ידועה של תחמושת.

מחוז הדרום: נערך חיפוש בכפר חריה. נמצאו שתי פצצות. איש אחד נאסר.

מחוז הצפון: אין ידיעות על מאורעות נוספים.

בדרך היבשה הגיע היום ממצרים הגדוד השמיני של ההוזרים המצוידים בכלי־רכב מכניים.

„אגודת ישראל" לחוד

נודע לנו ש„אגודת־ישראל" שלחה מכתב לועד הל־אומי שבו היא מביעה את תמיהתה על שאין הועד מצרף את ה„אגודה" למפעל העזרה והבצרון שיתחיל בימים הקרובים. בתשובתו ל„אגודת־ישראל" אמר הועד הלאומי, כי אין יסוד לתמיהה. הואיל ומפעל זה יוצא לפועל ע"י מוסדות צבוריים הקשורים בכנסת־ישראל והנמצאים ברשותה של הנהלת הסוכנות היהודית. הוע־דה המוציאה לפועל את אוסף הכספים בשביל מפעל העזרה והבצרון תפנה רק לחברי כנסת ישראל. שמענו ש„אגודת־ישראל" עומדת להתחיל במפעל נפרד ותפנה בימים הקרובים בקול קורא אל הצבור הנוהה אחריה.

16 יהודים נבחרו באנגליה

אל הקונגרס היהודי העולמי

לונדון, 28 (סט"א). — 400 צירים מחוגי היהדות האנגלית התומכים בקונגרס היהודי העולמי השתתפו בועידה לבחירת צירים לקונגרס. הד"ר סטיפן וייז השוהה עכשיו בלונדון יצא בנאום נמרץ נגד אויבי הקונגרס ומתנגדיו. הוא דרש מאת היהדות האנגלית להסתלק מהתנגדותה ולעבור לתמיכה ברעיון הקונגרס היהודי העולמי שהוא נחיצות ותקוה לעם היהודי בת־נאים השוררים ביחוד באירופה. הועידה בחרה ב־16 צירים.

מחר יום מחאה ליהדות פולין

על משפט פשיטיק

ורשה, 28 (סט"א). — יום מחאה של היהדות הפולנית נגד משפט פשיטיק הוכרז ליום ג׳ (מחר) בכל רחבי פולין. ההחלטה נתקבלה בעצת פועלי ציון ימין ויזמתם. יום המחאה יקוים מטעם כל היהדות הפולנית באותו האופי הכללי ובאותו ההיקף כיום התענית והמחאה מה־17 למרס ש. ז.

זר יהודי על קברו של דולפוס

וינה, 28 (סט"א). — הקונגרס העולמי השני של חיילי החזית היהודים לשעבר הניח זרי פרחים על קברו של הקנצלר האוסטרי ד"ר דולפוס (שנרצח ע"י הנא־צים) ועל קבר החייל האלמוני.

הרצאה על מסחר צ׳כוסלובקיה—א"י

פראג, 27 (סט"א). — בישיבה השנתית של לש־כת־המסחר צ׳כוסלובקיה—א"י שנערכה כאן אתמול נשא נשיא הלשכה הרצאה מקיפה על המצב המדיני והכל־כלי בא"י ועל תוצאות המצב הזה לאינטרסים הכלכליים של צ׳כוסלובקיה. ההרצאה תתפרסם בכל העתונות הצ׳כוסלובקית, כדי למסור לכל הקהל וביחוד לאכספור־טרים הצ׳כוסלובקים תאור נכון על המאורעות הנמשכים בא"י.

נתפסו קומוניסטים בצפון ת־א

הקורפורל שטינברג והשוטרים זימן וברג מצאו אמש בשעה 11 בצפון העיר, בקרבת סומיל 7 קומוניסטים. בהתקרבם ברחו 3 ר־4 נאסרו, והם: אברהם נובומיסקי, צבי שרייבר, ליזה רובינשטין ויונה פינקלשטין. בחצות נשלחו לבית הסוהר ביפו.

התנגשות בבית־שאן

שמענו שאתמול אחרי הצהרים היתה התנגשות בין המשטרה ובין כנופיה מזוינת ליד תחנת הרכבת בבית־שאן. שלשה שוטרים בריטיים נפצעו.

בשעה מאוחרת בלילה נסינו להתקשר עם בית־אל־פא לקבל פרטים על ההתנגשות הזאת. אבל הקשר הטלפוני היה מנותק.

אל תעלת סואץ. היוכלו ערבים מועטים, הנחשלים מאד והחיים עדיין בתקופת אברהם אבינו, באהליהם ועל גמליהם, למנוע את הדבר? אומה של עולים יהודים, בעלי כשרון טכני מעולה ויוזמת־מורשה תעשיתית היא בעלת ערך ותוכל להפוך את ארץ ישראל למשגב ולמצודת־חיץ. (buffer-bastion)

ודבר אחד חשוב ביותר. זכרו אותו: מאלטה אבדה את ערכה בתור בסיס ימי, מחמת קורבתו של הצי האוירי האיטלקי. יש לנו במקומה חיפה שבארץ ישראל, שהיא בסיס אוירי אידיאלי, המעולה בעולם לפי מצבו הגיאוגרפי. יתר על כן: אפילו אם יטלו מאתנו במלחמה את כל מלאי־הנפט שלנו, נוכל להחזיק מעמד גם אז, בעקב צנורות־הנפט הבריטי, המשתפכים בארץ ישראל.

„ארץ ישראל היא יהודית, או שאינה ולא כלום"

ארץ ישראל היא יהודית, או שאינה ולא כלום. אין היא מכילה מקום קדוש לערבים, אבל ליהודים היא — הארץ הקדושה בה״א הידיעה, ארץ האגדה והאהבה. ובה בשעה ששאר הגזעים והעמים יש להם אומה וארץ משלהם, הרי ליהודים אין שום ארץ, מחוץ לארץ ישראל.

יותר מזה: הם מגורשים כיום מתוך עקשנות מחרשבת: מי יקלוט אותם? גבולות שאר הארצות הם סגורים, הערבים יש להם הרבה מקומות ללכת שם.

ליהודים ישנה רק רצועת־אדמה צרה זו של חוף־סיני. וזה הכל. שטחה — כשטחה של וילס. האם תפריעו להם כאן?

הארץ הובטחה להם ע״פ התנ״ך, היא הוצעה להם תגיגית בימי המלחמה, בהלחמם שכם אחד עם ארצות־ההסכמה ובהנחילם תבוסה לתורכים. הדבר אושר מאז ע״י כל אחת מארצות ההסכמה וחבר הלאומים והתבטחה הוכנסה לתוך צ׳רטר, אשר לפיו התישבו שם 400.000 יהודים ב־18 שנה.

התפקיד מוטל על בריטניה הגדולה. האם נטיל דופי בהתחייבותנו? האם אין אנו צריכים בעצם להתגאות על כך, שעם מפוזר, קטן, נרדף על צואר ימצא סוף סוף מקלט ומולדת?

ארץ ישראל אינה עוד נוף סנטימנטלי או ציורי. היא הפכה לשאנסה גדולה בשביל כח־מדינאי נאור, ושום הנהלה בכח אקדוחים, הנתמכת ע״י „הדיקטטור של שמן קיק" (הכוונה למוסוליני — המתרגם) אין בה כדי להפסיק את מפעל־היצירה הזה.

יש להגן על היהודים, ומתוך הרדיפות יבנה עם ישראל מחדש את קודש הקדשים שלו, שייהפך לא רק לאקדמיה של כל האמנויות, אלא גם למרכז עולמי של המסחר, ולראש־פנה אסטרטגי של העולם המודרני.

הישוב היהודי לא נפל ברוחו בימי־הדמים

גלוי־דעת חברי הועד הפועל־הציוני בא״י

(סוף מעמוד 1)

של כבישי־בטחון בין הנקודות היהודיות ותשלום פצויים לנזוקי המהומות.

דחית הפצויים — הקשחת לב מן המשק היהודי הניזוק

ו. עד היום טרם באה הממשלה לעזרת אותם תושבי הכפרים והערים אשר רכושם ופרי עמלם נחרב בידי מחבלים, אפילו לא לעזרת המשפחות אשר מפרנסיהן נרצחו או נעשו בעלי־מום כתוצאה מהתקפות־הדמים. שום שלטון נאור אינו מפקיר אנשי־עבודה ומשק, אשר נפגעו מפורענות הטבע או מפורענות־מדינה. על אחת כמה וכמה, שלטון שלא מנע רציחות ומעשי חבלה של עמל שנים רבות איננו רשאי להשתמט מחובתו לקרבנות הפורענות. סירוב הממשלה לטפל בשאלה זו מיד ודחית הדיון בה לאחר זמן מוכרחים יהיו להראות כהקשחת־לב מגורל המשק היהודי הניזוק.

אחרי רצח המשפט בפולין

ו ר ש ה, 28 (סט״א). — פסק־הדין המחריד על נאשמי הפוגרום בפשיטיק הביא את כל היהדות הפולנית עד דכא. הרושם הכללי הוא, שמשפט זה גילה לעיניהם של יהודי פולין את התהום הפעורה לרגליהם. בכל בתי־הכנסת דרשו הרבנים בשעת קריאת התורה בשבת בתוצאות האיומות של המשפט והתאמצו להטיף תנחומים לקהלות השרויות בצער ואבל.

הסניגוריה היהודית מתיעצת היום בשאלת הגשת ערעור לבית הדין העליון נגד הענשים המחרידים על היהודים. לעומת זה שוררת צהלה ורנה במחנה האנדקים שערכו הלולא וחנגא ל„גבורי" האומה הפולנית, בשובם לפשיטיק אחרי עזבם את ספסלי הנאשמים

נפתח קונגרס עולמי של חיילי החזית היהודים

ו י נ ה, 28 (סט״א). — נפתח כאן אמש הקונגרס העולמי השני של החיילים המשוחררים היהודים. סדר היום של הקונגרס נקבע כדלהלן: א) ענינים יהודיים פנימיים, ב) שאלות וענינים הנוגעים להסתדרויות היהודיות של חיילי החזית לשעבר, ג) ענינים יהודיים חיצוניים, ד) התקפות אנטישמיות ואמצעי הגנה. הקונגרס יחליט כמו כן על יצירת כפר עברי בא״י על שם 12 אלף חללי יהודי גרמניה שנפלו בחזית הגרמנית במלחמת העולם. הקונגרס ינעל ברביעי ליולי.

עזרת ה„פונדיישן" ליהודי פולין וגרמניה

פ ר י ז, (סט״א). — האספה השנתית של ה„פונדיישן" (ועד הסיוע המשותף בין הג׳וינט ואיקא) שהתקיימה בנשיאותו של סיר ד׳אביגדור גולדסמית החליטה להקציב את הסכום של 455000 דולר לסיוע קונסטרוקטיבי למען היהודים בפולין, גרמניה, לטביה וליטא.

החלטה זו נתקבלה לאחר הרצאותיהם של הד״ר ברנהארד כהן ומר לואיס אונגר על מצב היהודים בארצות אלה. בישיבה השתתפו ה״ה ד״ר בלאו, עמיאל אורטינגר, ד״ר אלפרד קליי, ד״ר י. יפה, ד״ר לאון ברומסון, ר. שרשבסקי, הסינטור טרוקנהיים ומר י. אוסישקין כחברי הועד המנהל.

כהתעלמות מהצורך לרפא את נגעי החיים הכלכליים וכחומר אהדה ממשית לאנשי העבודה והשלום הנתקפים.

חסינות הישוב

ז. 65 ימי הפורענות הוכיחו את מדת חסינותו של הישוב. כחו אתו לעמוד במערכה. השביתה לא ערערה את כלכלתו. בעצם ימי המצור גברו המאמצים לפיתוח תוצרת הארץ, להפצת ירקות וחמאה ממשקי העובדים, לרבוי העבודה העברית, לתקיעת יתד לנמל תל־אביב, קיום התערוכה, ההתנדבות למפעל הנמל, הטיפול בפליטים, ומגבית לקרן „עזרה ובצרון" (שהוכרזה ע״י הנהלת הסוכנות, הועד הלאומי, הקרן הקימת ועיריית תל־אביב) מעידים על הכחות החיוניים שבישוב, העומדים לו בצר.

עוז רוחם של העומדים על המשמר

ח. חברי הועד הפועל הציוני רואים לעצמם זכות גדולה להרים על נס את נאמנותם ועוז רוחם של אחינו העומדים על משמר חיינו וכבודנו: הנהגים היהודים בקואופרטיביהם המקשרים יום יום את הנקודות היהודיות זו לזו. ואשר רק הודות לגבורתם ולמסירות־נפשם הופרה מזימת אויבינו להשבית התחבורה; השוטרים והשומרים והגפירים היהודים, מהם העומדים על משמרתם מכבר, ומהם שהתנדבו במאותיהם בעצם הימים החמורים האלה; אנשי המשקים החקלאיים, הישנים והחדשים, בהם זקנים וצעירים, אנשי המושבות והשכונות העירוניות, אשר יומם לעבודה ולילותיהם למשמר. כל אלה עדים נאמנים הם לכחות החיים והכבוד והאחריות שגמלו בקרב הישוב. ויזכר לטובה לישוב, שהיסורים לא העבירוהו על דעתו, ואיננו מבקש לשפוך את זעמו במעשי נקם. סיפוק רב הוא לנו לדעת שהעולם כלו הכיר כי אין התאפקות זו פרי חולשה ופחדנות, אלא גילוי גבורה פנימית, כח שופט ושוקל ובגרות מדינית.

ט. הוקרת הישוב העברי והעם העברי כלו נתונה לכל אלה שלא מבני עמנו — בראש וראשונה השוטרים והחיילים הבריטיים — העושים באומץ ובאמונה את חובתם להגן על שלום הארץ מפני כחות ההרס, והם יזכרו לברכה את כל אלה מהם אשר קפחו את חייהם בהגינם על הצדק ועל הנתקפים.

כבודנו ובטחוננו מחייבים מתן יכולת של הגנה על עצמנו

י. אולם אין העם העברי יכול להשלים עם כך שרק אחרים יסכנו את חייהם למען שלום הארץ ובטחון הישוב היהודי, בעוד שהיהודים ישאו את קרבנותיהם ונזקיהם ויסתפקו בהכרת טובה למגינים. הישוב היהודי הוכיח הוכחה שאין למעלה הימנה, שהוא נכון לחרף נפשו בהגנה, אולם הוא שולט בעצביו ואיננו משתמש לרע בכחו ובאמצעי ההגנה. כבודנו ובטחוננו מחייבים שתנתן לנו היכולת המלאה להגן על עצמנו. דרישתנו היא — זיון המתישבים היהודים בכל מקום סכנה, לעזרת המשטרה והצבא.

המגמתיות ברו״ח הממשלה לועדת המנדטים

יא. חברי הועד הפועל רואים צורך לעמוד על כמה פרקים מדו״ח הממשלה לחבר הלאומים לשנת 1935, שנתפרסם זה עתה. המגמתיות הבולטת בתעודה ממשלתית זו יש בה כדי לעורר דאגה רבה, כי היא מעידה שבקרב השלטון בארץ מנשבות רוחות הרחוסות מיחס ידידותי ואפילו אוביקטיבי למאמצי הבנין היהודי. והן משמשות מוקש על דרך הקמת הבית הלאומי. חברי הועד הפועל הביעו בטחונם שההנהלה תעשה את כל הדרוש ללבון הדברים כהיותם בהזדמנות המתאימה.

תביעה לאחדות פנימית

יב. העברנו לפני חברינו לגורל יהודי ולחזון ציוני את פרשת עמידתנו במצור, ללא טשטוש וללא הפרזה. התופעות שציינו מתוך נסיון הימים האלה, העובדה שהמהומות עומדות עדיין בעצם תקפן, סכנות הצמצום וההגבלה המאיימות על מפעלנו — כל אלה מחייבים את העם היהודי באשר הוא מלחמה מדינית גלויה ואמיצה. הנהלת הסוכנות היהודית בירושלים ובלונדון לוחמת את מלחמתנו הגדולה מתוך אחדות פנימית, ומצד כל המפלגות שבהסתדרות הציונית הובע לה אמון שלם. הנהלה זו היא נציגותנו הפוליטית היחידה וכל חלקי התנועה והישוב חייבים במשמעת כלפיה. למען תצליח בשליחותנו נקיף אותה בתנועת המונים פעילה ומתנדבת, שתעמוד הכן להגן על הגשמת הציונות המלאה. רבים קרבנותינו, עצומים נזקינו, אולם רוחנו לא נשברה. גם בימי מלחמה איננו שוכחים כי פנינו לשלום. גם בימי מצור איננו פוסקים מבנין. גם בעמדנו מול מתקיפים וזוממים אנו מאמינים בצדקתנו, מאמינים בכחנו הבונה והיוצר, מאמינים בנצח ישראל אשר ישור עם כל המכשולים, מאמינים בגאולת ישראל על אדמתו.

משלה הסוציאליסטית בשוודיה?

מדיניות חקלאית לטובת האכרים. הפקודות הקובעות את מחירי הסוכר, המרגרינה והתוצרת החקלאית משאר הסוגים שלשלו לכיסי האכרים סכום „עגול" של 70 מיליוני כתר שוודיים לשנה. אין פלא, אם במחיר „העג־קה" זו נאותו האכרים לתמוך בסוציאלדמוקרטים השוודיים.

לפני זמן מה חל קרע בין הסוציאליסטים ובין האכרים. הגורם לקרע היתה שאלת ההגנה. אין פירושו של דבר, שהסוציאליסטים השוודיים התנגדו להגברת ההגנה. הפועלים בשוודיה הם לאומיים למדי ומבינים את ערכה של ההגנה בשביל המולדת. אבל הסוציאלדמוקרטים העמידו תנאי, שיסכימו להצביע עבור תקציב ההגנה הלאומית, אם שאר המפלגות תבטחנה להצביע יחד אתם לטובת קביעת פנסיה לזקנים, הדורשת סכום של 5 מיליון כתר לשנה. אין ספק, שהסוציאליסטים העמידו את התנאי הזה מתוך חשבונות תכסיסיים: לשם רכישת אהדתם של ההמונים. שאר המפלגות, וגם האכרים בכללן, לא רצו להסכים, שתכנית ההגנה הלאומית תהיה מותנית בענינים אחרים, שאין ביניהם ובינה כל שייכות. וכאן פרץ הסכסוך. ואקסיל פרסון, מנהיג האכרים, הפיל את הממשלה הסוציאליסטית, שהיתה קיימת רק בחסדו. „הסוציאלדמוקרטים לא ידעו גם הפעם להתרומם מעל להשקפתם המעמדית הצרה גם בשאלה הלאומית, העומדת מעל לכל הענינים המפלגתיים" — מציין סופרו של העתון השוויצי.

הסוציאליסטים נפלו. תכנית־ההגנה נתקבלה. בכללה — חמושו של האי גוטלנד אשר בים הבלטי, החשוב ביותר מבחינה אסטרטגית. כאן יוקם מבצר מיוחד המצויד בתותחי־חופים. וכל תושבי האי יהיו חייבים לשרת בצבא המלואים עד לגיל של 55 שנה. אקסל פרסון התיצב בראש הממשלה החדשה. אכן, גם ממשלתו אינה נשענת על רוב מוחלט, אלא על קואליציה של מפלגות. זוהי הפעם הראשונה במשך השנים האחרונות, שהסוציאליסטים אבדו את השלטון באחת הארצות הסקנדינביות.

גונבי נפש לעבודת פרך

אוקס־אן־פרובאנס, 28 (ר״מ). — אנדריי קלימן ומארי קארדון, שחטפו את התינוק מאלמידאק, נדונו ל־20 שנות עבודת פרך כל אחד.

ארצות הברית מסרבות לחתום על הסכם־האופיום

ז׳נבה, 28 (ר״מ). — המשלחת האמריקאית סרבה לחתום על נוסח ההסכם, בנוגע למלחמה במסחר הבלתי־חוקי באופיום. ציר ארצות הברית פולר טען, שההסכם הנוכחי יש בו נסיגה לאחור לגבי המלחמה שהתנהלה מקודם נגד המסחר בסמים משכרים. שאר הצירים, והציר הבריטי בכלל, באי כחו של 27 ארצות, חתמו על ההסכם.

התעמולה המרקסיסטית, המתארת לנו את מעמד העובדים העירוניים בתור עמוד התוך של הייצור הכלכלי, חושבת בקטגוריות ישנות ועובדת במיטודות ישנות מימי מרקס ואנגלס. בשעה שהשכלול הטכני עמד עדיין בראשית דרכו והעבודה הפיסית החיה תפסה עדיין מקום חשוב מאד בחייה הכלכליים של החברה. אם כי חדלה כבר גם אז להיות המושלת בכפה כמו שהיה הדבר בזמנים העתיקים. בארצות אירופה ואמריקה אין הבריות מיחסים עוד שום ערך לתאורים כגון אלה — הם ממשיכים לעשות רושם אך ורק בארצות עזובות, מקום שם העבודה הפיסית החיה מוכשרה עדיין לתפוס מקום חשוב ולמלא תפקיד חשוב. המכונה המטילה החוצה מחנות שלמים של עובדים פיסיים והעתידה להטיל החוצה עוד כהנה וכהנה — אם לא יושם קץ בעוד מועד לתגבורת הטכניקה — עתידה לשים לאל את חשיבותו הכלכלית של מעמד הפועלים. קיצוצן של שעות העבודה באירופה ומעבר לימים איננו אלא תוצאה ישרה ומוכרחה ממהלך הדברים המתואר על ידינו לעיל. ואם בעלי בתי החרושת שבארצות האלה בושש כל כך להנהיגו, עלינו לזקוף את הפגרון הזה על חשבונו של האגואיזם המעמדי מצדם של נותני העבודה, אשר כל אחד מהם היה מהסס להיות מן המתחילים, גזירה שמא לא יעמוד בפני מתחריו. וביחוד היו הצרפתים מפגרים בנידון זה כמו בכמה בחינות סוציאליות אחרות — בתוקף השמרנות הטבועה באפם. החוק החדש של ממשלת בלום הוא, איפוא, דבר בעתו. אבל אין הוא משמש סימן לתגברתם של הכחות הפרולטריים, הפועלים בחברה, אלא להפך, סימן לתגברתם של הכחות הטכניים, החותרים תחת קיומה של העבודה הפיסית וביחד עם זה תחת חשיבותה, ערכה ומשקלה של החזית הפרולטרית.

בקשר עם האמור עד הנה לא מן המותר הוא לתת את הדעת על התחוקה החדשה של השלטון הסובייטי. תחוקה זו מאשרת את קיומה של המפלגה הקומוניסטית, אבל מבטלת את כל הפריבילגיות, שהיו קשורות עמה עד היום הזה. אין ההשתייכות למפלגה זו נותנת דין קדימה לגבי כל אלה, שאינם נמנים עליה. תחוקה זו מכריזה, נוסף לזה, על „עובדים" סתם, ולאו דוקא על עובדים פרולטריים. חבל, חבל שהתחוקה לא מצאה לנחוץ להגדיר את מושג העבודה כל צרכו. ולפיכך לא תהיה יהירות מצדנו, אם נרשה לנו להציג את השאלות הבאות: אם עבודתו של המוסיקן, הפיטן והחושב היא גם כן עבודה וכמובן עבודה פרודוקטיבית? וזו של הפקיד, החנוני, הסוחר והספסר ועוד ועוד? אם הדבר כך, הרי אין כל טעם ליחס חשיבות מיוחדה למעמד הפרולטרי. אנו משערים, שמחוקקי התחוקה האמורה נתנו לעצמם דין־וחשבון ברור מהצעד האחראי הזה, העשוי לגרור אחריו תוצאות כבירות לכל קיומו של השלטון הסוביטי.

מה המריצם לזה? בשורה הראשונה, כמובן, הפחד מפני המלחמה, המתרגשת לבוא בקרוב. לפי דעתם של המנהיגים הסוביטיים, צריך ליצור חזית מאוחדת נגד האויב המתקיף, וחזית כזו לא תתכן בלי ביטולן של הזכויות המיוחדות הרבות, אשר היו קשורות עד הנה בהשתייכותו של האדם הסובייטי אל מעמד הפועלים וביחוד אל המפלגה הקומוניסטית, בלי ביטולם של כל אותם הקיפוחים הרבים שנגרמו על ידי זה לכל הנתינים הסוביטיים האחרים ובלי המתקתה של כל אותה המרירות נגד השלטונות, אשר הספיקה להצטבר בנפשו של האדם הסוביטי בכלל.

ואף על פי כן לא היה השלטון הסוביטי מרהיב בנפשו עוז לעשות צעד אחראי והרה־תוצאות כזה לולא הפרט הבא: התגבורת הטכנית של רוסיה הסוביטית בזמנים האחרונים, תחת הנהלתם של „ספצים" מנוסים, פקחה את עיני השלטון לראות, עד כמה בטל הוא הכח החי של העובד הפיסי לעומת להטי הטכניקה ועד כמה מוטעה הוא בזמננו לחשוב את מעמד הפועלים התעשיתיים לעמוד־התוך של הייצור הכלכלי — גם אם נסיח את דעתנו ממעמד האכרים. לנין וסיעתו יכלו לחשוב כזאת — הם למדו את המציאות הסוציאלית מתוך כתבי מרקס ואנגלס. סטאלין וסיעתו רואים את עצמם מוכרחים ללמוד את המציאות הסוציאליסטית מתוך מציאות זו גופא.

אמין א־ריחאני קורא את מלכי ערב

לעזרת ערבי ארץ ישראל

ב„אל־ג׳האד" נתפרסם מכתב של הסופר הערבי המפורסם, אמין א־ריחאני, אל מלכי הערבים, בו הוא דורש מהם לתווך בין האנגלים ובין ערבי ארץ־ישראל. הוא מפנה את תשומת לבם אל שפיכת־הדמים, הצתת הבתים, השחתת השדות הנעשית בארץ־ישראל והן כולן תוצאות הכרזת בלפור והמנדט התומך בהקמת הבית הלאומי היהודי. הכרזת בלפור היא בעלת שני פרצופים והיא גם חרב־פיפיות ההורגת את הערבים ואת היהודים. זה 18 שנה משתדלת הממשלה הבריטית להגשים את ההכרזה הזאת לטובת שני עמי הארץ, אבל מעשיה כבר הובילו עד עתה לחמש מרידות, שכל אחת מהן היתה חזקה מן הקודמת. זכויות הערבים הן ברורות כשמש והן מבוססות על: א) הבטחת בריטניה למלך חוסיין המנוח מינואר 1916 ליסד מדינה ערבית שתכלול ארץ־ישראל, סוריה ועראק; ב) הבטחת בריטניה וצרפת מנובמבר 1918 להקים ממשלה לאומית לפי רצון האוכלוסים; ג) ההבטחה הכלולה בהכרזת בלפור שממשלת א״י לא תפגע בזכויות הדתיות והאזרחיות של הערבים; ד) הפסקה הרביעית מסעיף 22 בחוזה ורסאיל המבטיחה לתושבי פלשתינה, סוריה ועיראק את הזכות לקבוע את גורלם. ההיסטוריה מעידה שהיהודים יצאו מן הארץ לפני 1862 שנה, והערבים הם בעלי הארץ זה 1300 שנה. הגיאוגרפיה מעידה שפלשתינה היא חלק בלתי־נפרד מחצי־האי ערב, ולאחדות גיאוגרפית זו מצטרפת אחדות התרבות, הלשון והמנהגים בין כל הערבים.

למרות כל זאת עומדים האנגלים על דעתם להגשים את הכרזת בלפור שחלקה הראשון סותר את חלקה השני. אם סתירה זו לא היתה גלויה מראש, הרי היא התגלתה במשך כל שנות המרידות והאסונות האלה. מלכי הערבים יכולים עתה להגן על אחיהם בפלשתינה מפני העוול הגדול ביותר והאסון הנורא ביותר ולהציל באותה שעה את אנגליה מן המיצר שהיא נתונה בו. בשם ערבי פלשתינה וכל הערבים, בשם האנושיות הצדק והשלום מבקש בעל־המכתב ממלכי הערבים להתערב. אחיהם הערבים קוראים אותם לעזרה. רוח היהדות המתנגדת לציונות תשמח על התערבותם וממשלת בריטניה תהיה מרוצה מפעולתם.

במכתב כלולות גם שתי הצעות ממשיות שאמין א־ריחאני מציע אותן לפתרון הבעיה הארץ־ישראלית— אבל שתי ההצעות האלה הושמטו ב„אל־ג׳האד".

השחר

הוצאה חד־פעמית

מחיר הגליון 10 מא"י — יום ו', ט' סיון, תרצ"ו 29.5.36

המו"ל והעורך ישראל רובינוביץ, ר' בלפור 50 — דפוס "ספר" תל־אביב, דרך יפו ת"א 78

על מה נסגר „הבוקר"?

י.—ן. על מה נענש „הבוקר"? מה היא הסבה שהמריצה את השלטון לסגור לחמשה ימים את העתון העברי הזה, שעמד בימים הטרופים האלה, כמו חבריו העתונים העברים האחרים, על משמר הסדר והבטחון, קרא להבלגה והטיף למשמעת? מה היא הסכנה שהיתה צפויה לאוכלסי הארץ מבמה צבורית ועתונאית זו, שנקראה בשם „הבוקר"?

האם נסגר „הבוקר" בשל מאמר, שסגנונו היה חריף ביותר כלפי השלטון, או בעד מסירת ידיעה, שלפי דעת השלטון אסור היה לפרסם אותה? — אין אנחנו יודעים עוד. אבל ברורה היא עכשו עובדה אחת. אחרי ארבעים יום של מהומות ופרעות בארץ, כי תפקיד פטריוטי נעלה היתה ממלאה העתונות העברית אילו היתה תוקפת את השלטון בחריפות נמרצה יותר בשבוע הראשון של המהומות. העתונות היתה זהירה מאד ונזהרה מאד בכבודה של הממשלה, וגם האמינה, כי פקידי הממשלה מבינים יפה את תפקידם, והם רואים את הסכנות הצפויות מהמשכת המהומות. ראיה נכונה, לא פחות מאשר העתונאים והעסקנים העברים.

עכשו, לאור לאור המציאות הקשה ואחרי שנשפכו דמים נקיים, ואחרי שגם הורים בריטים שכלו את בניהם, שעבדו בצבא או במשטרה, ונפלו חללים בדמי עלומיהם, על אדמה זו, במהומות מחוסרות טעם ופשר, במשובות פורעים, שבאפס יד היה אפשר לשים קץ להן בראשית השתוללותן, — עכשו הרינו יכולים להגיד, כי לא די התרענו, לא במדה מספיקה הזעקנו את דעת הקהל הבריטי, ולא בטון הנמרץ למדי הזכרנו לשלטון את חובתו. האם כל כך קשה היה לראות, כי הסלחנות ביחס למנהלי השביתה ולתעמולתם תביא סוף סוף לידי הנחיצות להלחם בכחות צבא, בטנקים ובאוירונים בלסטים מזוינים, בפלחים מתקוממים, בגדודי פרשים בידואים המתנפלים על כתות משטרה כגדוד־לוחם של אויב?

מה עשו השלטונות? מה היתה השקפתם של אותם פקידי הממשלה, אשר על בינתם וחכמתם סמכנו? הנה על לראות את התבונה הזאת, כשאנו קוראים את התשובות הניתנות בשם משרד המושבות על השאלות הנשאלות בפרלמנט בענין א"י. „הועד הערבי העליון" — נאמר באותן התשובות — מייצג את המפלגות הפוליטיות הראשיות של הערבים ובתור שכזה הוא נחשב בעיני ממשלת א"י. והועד הזה השתדל לרסן את היסודות הקיצונים ודחה בפומבי את מעשי האלמות". ואולם אחת משתי אלה אפשר היה לשאול את הממשלה הלונדונית: אם „הועד העליון" דחה את מעשי האלמות בפומבי ובכל זאת נמשכו מעשי האלמות ועודם נמשכים עד היום, הלא בודאי שאין הועד הזה מייצג את המפלגות הראשיות של הערביים, וכיצד ממשלת א"י מכירה בו כנציג הערבים? ואם נציגי המפלגות הערביות דוחים את מעשי האלמות, אם כן, מי היא המפלגה הערבית המוציאה לפועל את המעשים ההם, ומדוע אין הועד הערבי העליון נלחם באותה המפלגה?

תסבוכת קשה וסכסוכים לבלי סוף הם תוצאותיה של אותה תבונה רשמית, אשר גרסה מקודם התנגשויות בין ערבים ויהודים, כאילו שני צדדים מתקוטטים היו כאן ולא התקפה מחושבת ומכוונת מלכתחילה, על היהודים קודם ועל האנגלים אחרי כן. אותה התבונה, שכלכלה את השביתה על ידי שכירת האוטובילים של השובתים דוקא לצרכי המשטרה; אותה התבונה, שהטילה קנסות על אכרי העמק, שיצאו בנשק להבריח את מבעירי שדותיהם; אותה התבונה, הגוזרת על חפושים במכוניות הנוסעים של יהודים בדרכים, כדי לגלות נשק, בה בשעה שידוע היטב, מי הוא המשתמש היום בנשק, מי זורק פצצות, מחבל את קוי התחבורת, מתנקש בצבא ובמשטרה — אותה התבונה מטילה קנסות על העתונות העברית, נסגרים עתונים עברים, כאילו היו עתונים אלה אחראים לאיזה נזק, לאיזו מהומות צבוריות, לאיזו התקוממות. כן, אחראים העתונים האלה, אחראים העתונאים העברים בעד השליטה היתרה על עטם, בעד ההבלגה על עצביהם, כי בארץ זו, המאוכלסת המונים המתפארים באבו־ג'ילדה, ואשר שופטיה יבואו אליה מאיי טרינידאד, היו העתונאים העברים, באי־כחו של הצבור העברי הנאור, מוכרחים לקרוא בכל יום את הקריאה הגדולה והמרה על ספך־הדם העתיד לבוא ועל המדורה ההולכת ומתלבת. אם בעד החטא הזה נענש „הבוקר", הרינו מקבלים עלינו את הדין. ואולם אם זהו קנס בעד מאמר חריף או ידיעה שנתפרסמה שלא כפי הנוסח המקובל — הרי אנו מצרפים את העונש הזה לכל פרשת „הקוריוזים" שנתברכה בהם הארץ מידי פקידיה.

חוק הענשים הקבוציים בצפון

בעתון הרשמי נתפרסמה פקודה הנותנת תוקף לחוק העונשין הקבוציים גם באזורים העירוניים של בית־שאן, נצרת וצפת.

הודעה רשמית מס' 76|36
אדים מדמיעים

מפנים את תשומת הלב של הקהל כי בידי המשטרה והצבא נמצאות כמויות אדים מדמיעים, שאינם ממיתים ואינם גורמים לשום נזק חוץ מהחלשה ארעית. ה. מ. הנציב העליון הרשה להשתמש באדים חללו ברצונו למנוע ככל האפשר בעד שימוש באמצעים העלולים לגרום אבדות בנפש או נזק רציני.

„יום הים" העברי הראשון

אתמול נערך זו הפעם הראשונה בא"י „יום הים" ביריד המזרח בת"א, בהשתתפות באי־כח המוסדות הלאומיים והכלכליים, עובדי הים וחברות הספנות העברית, ומתוך התלהבות של המונים רבים.

בשעה 4 אחה"צ היתה בקפה „גלינה" מסבה מטעם ועדת הים של הסוכנות היהודית. הקירות היו מקושטים בדגלי החברות „עתיד" ו„הלויד הימי הא"י". באו למעלה מ־200 מוזמנים, ביניהם עתונאים רבים מא"י ומחוץ־לארץ (גם ה' מ ר ס ו ן, שליחו המיוחד של „דיילי טלגרף"). לשלחן הנשיאות ישבו באי־כח מחלקת הים בסוכנות היהודית, חברי ועד ת"א לנמל ותחבורה, באי־כח „זבולון" ו„הפועל", מנהלי חברות הספנות העברית, ב"כ הסתדרות העובדים, חברי הנהלת התערוכה.

נאמו ה"ה י. גרינבוים, נשיא המסבה; בר־כוכבא מאירוביץ, מטעם מחלקת הים של הסוכנות היהודית; המהנדס ע. טובים וגב' דיימונד, מטעם „זבולון" שקרא מברק ברכה מאת ליידי רדינג; יצחק רוקח, מטעם ועד הנמל; משה שלוש, מטעם חברות הספנות; אבא חושי, בשם הסתדרות העובדים ואיתמר בן אב"י.

מדברי בר־כוכבא מאירוביץ

מספר האניות שעגנו בחופי הארץ רק לפני 6 שנים הגיע ל־800 בערך, והטונאז' שלהן היה פחות מ־2 מיליון טון. כבר אשתקד עלה המספר פי שנים ויותר והגיע ל־1800 אניות ולטונאז' של קרוב ל־5 מיליון. אניות אלו פרקו בנמלי הארץ 1¼ מיליון טון סחורה והטעינו מהארץ כ־5 מיליון תיבות הדר והסיעו למעלה מ־100 אלף נוסעים. אם נעשה חשבון צנוע, לראות כמה הוציא הישוב העברי לשרותים אלה נגיע בנקל לסכום קרוב ל־2 מיליון לא"י לשנה, סכום שהאימפורטרים והאכספורטרים והנוסעים היהודים שלמו לחברות האניות לארצותיהן השונות. בנמלי הארץ אין המצב הטוב מזה. ביפו ובחיפה עובדים באופן קבוע אלפי פועלים ששכר העבודה שלהם יחד עם דמי הפריקה בחופים אלו עולה למעלה מרבע מליון לא"י לשנה.

בכחות עצמיים הוקמו שלש חברות לספנות עבריות ושתי חברות לפריקה מהאניות: החברה הא"י לספנות, בעלת האניה „תל־אביב" להסעת נוסעים בקו טריסט־א"י, חברת הלויד הימי, בעלת האניות „הר הכרמל" ו„הר ציון" להסעת ב־ב־א נוסעים בקו רומניה־א"י; חברת הספנות „עתיד", בעלת האניות „עליזה", „עמל", „עתיד" ו„ריכרד בורקהרדט", לשרות חופי הים התיכון והדונאו; החברות לפריקת סחורות בחיפה.

בקושי רב ובעקשנות חלוצית מתאבקות חברות אלו על קיומן, לא מתוך חוסר כשרון לעבודה, אלא אך ורק בגלל האדישות המרה של הצבור כלו כלפי מפעלי הים שלנו, ובה בשעה שנותני העבודה הגדולים ביותר הם דוקא יהודים, נמנים בין אלפי הפועלים העובדים בנמלי הארץ רק מאות אחדות של פועלים יהודים בנמל חיפה ועשרות אחדות ביפו.

בנין מזח בתל־אביב ואפילו בנין נמל לא יתנו לנו הרבה, אם לא נשנה את יחסנו. נמל בלי צי מסחרי עברי, בלי מלחים עברים, בלי עובדים עברים לא יכול להיחשב כהישג לאומי בשבילנו.

הגיעה השעה שניתן את לבנו לגאולת הים שמשמעה לא רק נמל עברי אלא ספנות עברית וספנים עברים. עלינו לחנך ולהדריך עובדי ים עברים ולהכשירם לתפקידם האחראי כיורדי־ים. עלינו לפתח את הדיג העברי בחופי ארצנו ועלינו לקבל את החלק המגיע לנו בעבודה בנמלי הארץ. עלינו לבנות בכחות עצמיים את משק הים. נוסעים ותירים עברים יסעו רק באניות עבריות, אימפורטרים ואכספורטרים יתנו את החלק המגיע לחברות היהודיות הקימות. הישוב לכל זרמיו ישים לפניו את המטרה הגדולה — גאולת הים.

אספת העם בתערוכה

אמפיתיאטרון התערוכה לא יכול להכיל אמש את הקהל הרב שבא לאספת־העם לשמוע את נאומי ה"ה דיזנגוף ושרתוק ולראות את מסדר עובדי־הים והפלוגות הספורטיביות הימיות.

מעל לבמה התנוסס דגל גדול של אגוד הספנות העברית ועליו הכתובת: זכור! כל נוסע, כל ארגז מטען באניה עברית — אבן לבנין!" מן הצד צוירו דגל ציון ודגלי חברות הספנות העבריות: חברת הספנות העברית („תל־אביב"), „הלויד הימי הא"י" ו„עתיד". על הבמה ליד המיקרופון הועמד הגה של אניה, סמל מקצוע הספנות. לקול נגינת התזמורת של הכבאים עברו בסך על דגליהם וקציניהם מחנות האגודות הספורטיביות של יורדי־ים „זבולון" ו„הפועל" ועובדי האניה העברית „תל־אביב" ביחד כ־300 איש, בתלבשת לבנה וכחולה. הם עלו והסתדרו על הבמה ונתקבלו בתרועות סוערות עד ידי הקהל. אחריהם עלה על הבמה מר ד י ז נ ג ו ף, המלחים והספורטאים עמדו „דום" וראש העיר קבל את הפקודה ועבר על פני השורות. אותה שעה נשמע קול צפירה חזקה והועלה דגל ציון ועשרות דגלי־ספנות קשורים לחבל, אות לחג ימי. הקהל התפרץ במחיאות־כפים נלהבות.

לשלחן הנשיאות ישבו ה"ה דיזנגוף, שרתוק, רמז, אבא חושי, בר־כוכבא מאירוביץ, גב' דיימונד, משה שלוש, אינז' ע. טובים („זבולון") וז. ליס („הפועל").

מר ד י ז נ ג ו ף נשא נאום מלא אמונה בכח יצירתו של העם העברי והביע את בטחונו שאם הישוב ירצה, ויאמין בעתידו, ישיג גם את גאולת הים והתפתחות הספנות העברית. הקדמונים אמרו שהעולם מורכב מארבעה יסודות: אש, עפר, מים, רוח. האש של האמונה יש לנו. עפר — זהו הקרקע שמעט ממנו גם כן יש לנו. מים — זהו הים ואותו עלינו לכבוש. רוח — זה הוא האויר שגם אותו נצטרך לכבוש, ליצירת דרכי תחבורה באוירונים. לבסוף פונה ה' דיזנגוף אל הנוער שיקדיש את מרצו לעבודת הים ולצבור הרחב שישתתף בכל כחו בפתוח הספנות העברית.

הקהל הרב ערך לנואם תשואות ממושכות. לפי פקודת רופאו (פרופ' מרכוס) שב ה' דיזנגוף לביתו מיד עם גמר נאומו.

אחריו דבר ה' מ. ש ר ת ו ק, חבר הנהלת הסוכנות. הוא דבר בשבחם של חלוצי הספנות העברית — יורדי־הים „זבולון" ו„הפועל", עובדי־הים מהעליה הסלוניקאית ובעלי ההון שיסדו את חברות הספנות — והטעים שהתחלת עבודת פריקה בחוף ת"א ופתוח מפעלי ספנות עבריים היא תוצאה של מאמצים חלוציים אלה על אף האדישות של הממשלה לגבי דרישותיו של הישוב בשטח זה.

ש. פינקל, חבר „הבימה", קרא פרקי תנ"ך על הים, ובנגינת „התקוה" ע"י תזמורת הכבאים נסתיימה האספה.

אורמסבי־גור שר המושבות

לונדון, 28 (סט"א). — כר אורמסבי גור נתמנה היום לשר המושבות. הוא נמנה על המנהיגים הצעירים של מפלגת השמרנים והוא מכובד מאד בין כל שאר המפלגות האנגליות. הוא מכיר את א"י מקרוב, נמצא כאן בימי כבוש א"י והיה המתווך הרשמי מטעם הממשלה בלונדון בין המצביא הראשי, הגנרל לורד אלנבי, ובין ההנהלה הציונית (ועד הצירים) בימים ההם. היו לו קשרים אמיצים [illegible] היהודים העברים בתקופת הכבוש ולאחריה.

ביפו

אתמול אחה"צ, לאחר הירויות ברח' המלך ג'ורג', לא היו התקהלויות ביפו. רק לפנות ערב יצאו ה„שבאב" לחוצות, כולם חבושים טרבושים מצריים (נמוכים מאד). הם התקהלו ליד המסגדים. ברכבת הערב באו משפחות ערביות רבות עם נשיהם וטפם. רובם מטולכרם ומשכם. קרוביהם באו לקבל את פניהם בתחנת הרכבת. לפנות הערב יצאו אוטומובילי שוטרים, והקהל התפזר איש לביתו. הצבא והמשטרה העמידו על הגגות הגבוהים ביותר בעיר פרוז'קטורים נוספים. עם הערב היום עברו אוטומובילים משוריינים ברחובות. לבנין מרכז המשטרה הועברו משרדי הממשלה והותקנו קוי טלפון חדשים.

בשעה 5 אחרי הצהרים היתה הלויה נוצרית בעג'מי שהפכה להפגנה קטנה, אבל עברה בלי כל התנגשות עם המשטרה.

בערב עד שעה 10 לא הושלכה כל פצצה ולא נשמעה כל יריה ביפו.

לקראת היום

פצצות מדמיעות למשטרה

אתמול אחה"צ נתקבל משלוח של פצצות מדמיעות במרכז המשטרה ביפו. כמו כן נתקבלו מסכות־אדים בשביל השוטרים. כרגיל ביום השישי, יוכרז היום מצב־הכן בכל תחנות המשטרה במחוז.

שוטר ערבי עזב את משמרתו

אתמול בשעה 1 וחצי אחה"צ, בזמן התקהלויות גדולות ביפו, נסע בדרך מיפו לתל־אביב אוטו של „המעביר". השוטר הערבי שליוה אותו, קפץ ממנו ונעלם. חברת „המעביר" תגיש תלונה על השוטר הזה.

התסיסה בין השוטרים הערבים

בקרב השוטרים הערבים גדלה התסיסה, ונוסף על הדרישה לשמונה שעות עבודה הם דורשים את הרחקת השוטרים היהודים מיפו, הגדלת המשכורת וסדורים מיוחדים בחדרי־האוכל של המשטרה. התעמולה ביניהם נמשכת, והנהלת המשטרה פתחה בחקירה בדבר תסיסה זו.

השוטרים היהודים מיפו נשלחו למושבות

אתמול נשלחו כל השוטרים היהודים מיפו למושבות העבריות, ונשארו רק 4 שוטרים יהודים וקורפורל, העובדים במחלקת התנועה.

עד חצות

החל משעה 9.30 בלילה התחילו הירויות והשלכת הפצצות כמנהג הלילות האחרונים ביפו.

בשעה 9.30 הושלכו 3 פצצות במנשיה בלוית ירויות רבות מהבתים.

הצבא והמשטרה ענ[illegible] מכתות ידיה.

גם במרכז העיר [illegible]יות והצבא ענה ליריים.

בשעה 10.30 [illegible] ה גדולה ליד המסגד הגדול ואחר כך ע[illegible] צצות שקול הנפץ שלהן נשמע למרחקים.

בחצות שקטה יפו [illegible] השוטרים הבריטיים והצבא אינם הולכים בל[illegible]לי אלא נוסעים רק במכוניות סגורות מפני [illegible] הבתים רואים שוטרים רגלים הם יורים עליה[illegible].

לקהל שהתאסף אתמול לפנות ערב במסגדים הורשה לצאת משם בשעה 9.30, אבל עוד נשאר קהל גדול במסגדים.

כ"כ מציינים שהלילה רבו הפצצות שנזרקו מתוך המסגד.

הלוית השוטר הבריטי שנרצח בירושלים

אתמול בשעה 3 אחה"צ היתה הלויתו של השוטר הבריטי רוברט בירד, שנרצח בבוקר בשער האריות בירושלים.

8 שוטרים בריטיים הוציאו את ארון המת מחדר המתים של בית החולים הממשלתי. הארון הושם על קרון־משא של המשטרה. מעל לדוכן מיוחד וכוסה בדגל הקיסרות וב־10 זרים של פרחים (ביניהם זרים מטעם הנציב העליון, המפקח הראשי של המשטרה, חבריו, מכיריו, אחיות בית החולים ואחרים). השוטרים עלו על המכונית והתיצבו קומנ"ות בשתי קבוצות של 4 איש משני צדי הארון וככה עמדו כל הדרך. את הטכס הדתי נהל הכומר סטיוארט בלוית סגנו. אחרי ארון המת נסעו במכונית קטנה הקצין סיגריסט והקצינים הארץ־ישראלים ברינר ולנגר, ראשי התחנות במחנה יהודה ובמאה שערים.

על כל דרך הלויה עמדו רבים מתושבי ירושלים היהודים וגילו את ראשיהם למראה הטכס העגום. רבים נגבו דמעות מעיניהם.

הנרצח היה בן 22 שנה והגיע ארצה מלונדון רק לפני כחצי שנה, ב־2 לאוקטובר 1935.

הנרצח הובא לקבורות בבית הקברות שעל הר ציון בירושלים.

בבית הקברות נוכחו בזמן הקבורה חשובי הפקידים האנגלים עם המפקח הראשי של משטרת א"י ה' ספייסר, הבישוף הבריטי ועוד.

ירויות ועקירת עצים בנס־ציונה

אמש בשעה 8.35 נשמעו ירויות מצד צפון לנס־ציונה, התברר שנורו 4 ירויות על קבוץ „השומר הצעיר", מיד כובו האורות בקבוץ ומשטרה באה למקום ופתחה בחקירה.

אמש בשעה 10.15 נורו 5 ירויות על נס־ציונה מצד מערב.

בשעה 11 נשמע קול נפץ של פצצה מצד מזרח לבאר יעקב.

אתמול מצאו כרותים בפרדס בירגר־כהנוב שליד כפר אהרן 25 עצי הדר מורכבים בני שנתים. הובא גשש שהלך בעקבות עד גדר הפרדס. שם נעלמו העקבות, כי הכורתים עטפו את רגליהם בסמרטוטים.

ירויות בכפר־סבא

אמש נשמעו עשרות ירויות בכפר סבא מצד מגדיאל.

שוטרים יצאו לחפש בסביבה הן מצד כפר סבא והן מצד הכביש. אף איש לא נאסר.

ירויות על משמר המושבה במגדיאל

מגדיאל (בשעה 1 בלילה ע"י הטלפון). — הלילה ירו על משמר המושבה, איש לא נפגע. המשטרה הגיעה למקום המעשה, החקירה נמשכת.

המשפט על פרנקנטל בטל

שלום פרנקנטל שנאסר בעיר העתיקה בירושלים על יסוד עלילה, כי ירה ליד בית קפה ערבי זוכה אתמול על ידי השופט הבריטי קארי. השופט הסכים לטענת הסניגור, עוה"ד בוקסבוים, שהתביעה לא הוגשה כחוק, ובטל את האשמה.

העליה באפריל

לפי העתון הרשמי נכנסו לארץ בחודש אפריל 3353 מהגרים, ביניהם 3193 עולים יהודים.

מהעולים היהודים היו 394 בעלי הון והנלווים אליהם 382 נפשות.

המרצחים משתוללים בפולין

ו ר ש א, 28 (סט"א). — בכפר סוסניק על יד שדליץ בפולין הקונגרסאית ובכפר אלבובי קשיבצ'יציב בגליציה המזרחית התנפלו פורעים נאראים על יהודים ופצעו קשה אחדים מהם. בין הפצועים קשה חיים שאטנברג מלבוב (דקירות סכין) ושני יהודים מכפר סוסניק, שאחד מהם, ישראל קורופאטווא, הועבר גוסס לבית החולים. שנים אחרים הועברו לבית החולים בשבר יד ורגל.

רומא ואירופה

ר ו מ א, 28 (א). — לבא כחו של ה„דיילי טלגרף" היתה שיחה עם מוסוליני. בתשובה לשאלותיו אמר לו מוסוליני: רק לאחר ביטול הענשים תחזור איטליה לשורת מדינות־השלום ותהיה אפשרית הצטרפותה של איטליה להסכם ימי של מדינות ים התיכון. איטליה לא תקים בחבש צבא שחור. אין ההתקרבות בין אנגליה, צרפת ואיטליה רק רצויה בלבד, אלא גם הכרחית, משום שמלחמה באירופה תביא לידי כליון אירופה כלה.

עם חתימת הגליון

פ ר י ז, 28 (א). — תנועת השביתה הולכת ומתפשטת בצרפת במהירות רבה. שביתת פועלי המתכת עלולה לשתק את המשק הצרפתי כולו. גם פועלי „סטרואיך", בית החרושת המפורסם לתעשית אוטומובילים, בין השובתים. בבתי חרושת רבים מאנו השובתים לעזוב את הבנינים, הניפו דגלים אדומים ושרו שירים מהפכניים. בקשר עם שביתת הפועלים בתעשית האוירונים התקיימה היום התיעצות דחופה בין ראש המיניסטרים סארו והמיניסטרים לעניני התעופה והעבודה.

ב ר ל י ן, 28 (א). — המיניסטר ההונגרי לעניני הפנים, השוהה כעת בברלין, נתקבל ע"י היטלר. נמנה לדוקטור כבוד של הפקולטה הפילוסופית וחתם על „הסכם תרבותי" עם גרמניה. מטרת ההסכם היא „לקרב קורבה רוחנית את שתי הארצות הידידותיות".

פון ריבנטרופ יצא היום באוירון ללונדון.

ל ו נ ד ו ן, 28 (א). — המיניסטר לעניני הפנים הורדיע בפרלמנט, שהדין־וחשבון של ועדת החקירה בענין הביטוח וגילוי סודות התקציב יתפרסם בתור „ספר לבן" ביום ג' של השבוע הבא.

הכתרת המלך ב־12 במאי 1937

ל ו נ ד ו ן, 28 (א). — הכתרת המלך תתקיים ב־12 במאי 1937, בהתאם להחלטתה של מועצת הכתר. נבחרה ועדת הכנה מיוחדת, שעליה נמנים כמה מחברי הקבינט ואישים חשובים.

«הבקר» נסגר לחמשה ימים

אתמול אחרי הצהרים הודיע קצין המחוז מר אפשטין למערכת „הבקר" על סגירת העתון למשך חמשה ימים. לפי ששמענו עוד לא הודיעו לעתון הנ"ל על מה נסגר.

הרכבת מפליטה גחלים לוחשות בשדות פ"ת

מודיעים לנו מפתח־תקוה:

אתמול בשעה 2.30 אחה"צ, בעבור הרכבת בין השדות בנחלת ניר, נזרקו ממנה שוב גחלים לוחשות. כדאי להדגיש שזהו המקרה הששי או השביעי של זריקת גחלים לוחשות מהרכבות באותה סביבה. קצין המחוז, מ' קופרמן, יצא לראש העין להביא את מסיק הקטר הנאשם בדבר. הודיעו גם למושל המחוז על המקרה.

ירויות על שוטרים בדרך ירושלים־יפו

אתמול בבוקר ירו בדרך ירושלים ת"א (בקרבת מוצא) על משמרת שוטרים בריטיים. השוטרים ענו בירויות, איש לא נפצע ואיש לא נתפס.

אקדחים במזודה

הקצינים סופר ורובינסון עצרו אתמול בקרבת שער יפו בירושלים 2 ערבים חשודים. בידי הצעיר שבהם היתה מזודה קטנה ובה — 2 אקדחים ומספר גדול של כדורים. הצעיר טוען כי אין הוא מכיר כלל את חברו המבוגר שבקשהו לשאת את המזודה ברגע שראה מרחוק את הקצינים מתקרבים. שני הנעצרים נשלחו לבית הסוהר, ונפתחה חקירה.

הכחשת עקירת 4000 עצים בפ"ת

מודיעים לנו כי לידיעה שנתפרסמה ב„דאר היום" על עקירת 400 עצים בליל החג בפ"ת אין כל יסוד. החוגים הרשמיים בפ"ת וה' אברהם שפירא נרגזים מאד על פרסום דברים בלתי־נכונים אלה.

החוזה עם מג'ור קיי נתאשר —
יעבדו יהודים

עירית ירושלים חתמה אתמול על חוזה למסירת עבודת הכביש בסך 630 לא"י ברח' יפו לקבלן המג'ור קיי.

העבודה שתתחיל ביום א' הבא תתנהל ע"י המהנדס בקר ותעשה בפועלים יהודים.

עירית תל־אביב
הקרן הקימת לישראל
קרן היסוד

קוראים את תושבי העיר להשתתף

באספת־האבל הגדולה

שתתכנס ביום א', י' בסיון תרצ"ו (31.5.36)
באמפיתיאטרון של התערוכה

לזכר הנשיא, המנהיג והמורה

ר' נחום סוקולוב ז"ל

נאומי הזכרה ישאו:
ה' מאיר דיזנגוף
ראש העיר
ד"ר אלכסנדר גולדשטין
ברל כצנלסון

האספה תפתח במנגינת האבל של שופן
הכניסה לאמפיתיאטרון חפשית
הפתיחה בשעה 9 בערב

רק שבוע עד נעילת התערוכה

המגבית לסדור פליטי יפו - החלה

מי ישלם?

תנועת ההתפרעות הערבית, שנפתחה ב־19 לאפריל ביפו, עברו עליה בשבועות המעטים האלה שלשה גלגלים: א. התפרצות פרעות ורציחות בהמון; ב. „שביתה" והתגודדות האספסוף בערים ובדרכים. הפרעת התחבורה, התנפלויות על חנויות יהודים, שוד וגנבות, רגימת אוטומובילים ורכבות; ג. התקפה על הישוב היהודי החקלאי, השחתת שדות התבואה, שרפת היבול, שרפת יערות, עקירת עצי פרי, שרפת בנינים, התגודדות מתגברת בערים, שרפות, פצצות, התנגשויות עם הצבא, רציחות מן המארב בירושלים, נסיונות לפוצץ גשרים ורכבות, קלקול פסי מסלת הברזל, חוטי הטלפון והטלגרף וכו'.

היום אנו עומדים בגלגולה הרביעי של תנועת ההתפרעות הערבית, והוא, כנראה, האחרון: מרידות קטנות של פלחים בסביבות שכם וג'נין והתפרעות נוספת של האספסוף העירוני המתנוון בבטלתו. מעילות שוטרים ערבים, התנקשויות בחיי פקידים בריטיים ובבני ביתם, השלכת פצצות, בלילות, על דירותיהם ועל בנינים רשמיים, יריות מן המארב במשמרות שוטרים וצבא וכו'. פרשה זו תהיה קצרה, בלי ספק, ותסתיים בתבוסת הפורעים ובהתמסמסות התנועה הפורעת. המכה הטריה התפקעה, המוגלה יצאה החוצה...

ההתפרעות לא התחילה ב־19 לאפריל ביפו. היא בשלה לאטה, ואותות התבכרותה נראו לעיני כל בשנים האלה. עתוני הערבים היו מלאים רמזי־איום. לפני כחצי שנה נקהלו אספות גדולות בשכם ונתקבלו החלטות בדבר נשק והכנות להתגרות מזוינת בשלטון הבריטי. העתונים הערבים ו„המנהיגים הזקנים" מירושלים נגררו אחרי עג'אג' נוייהד, אכרם זועיתר ואחרים מ„צעירי שכם", ולמדו לדבר בלשונם. הרמזים והאיומים הגלויים רבו סמוך „לשביתה" ובימי „השביתה", ואחרי הכרזת „המרי" העלוב תכפו הדרישות להתחיל מיד ב„פעולות נמרצות". „א־דיפאע" ועתונים אחרים בשרו „מעשים מכריעים" בימים הקרובים. אמנם עתה, לאחר ש„המעשים" באו ונתגלו כשלפוחיות בורית, מבקש לו „א־דיפאע" נחמה בשינוי־נוסח: היריות מן המארב במשמרות הצבא והמרדת קצת פלחים, שראשם הלך עליהם סחרחר מרוב הפקרות ומרוב רובים וכדורים שנצטברו בידיהם, אינן המערכה האחרונה, כי אם הראשונה, ואולי — הקדמה למערכה הראשונה, ועוד פעלים כבירים שמורים לו בצלחת העתיד.

אין לנו ענין בנחמות ובאכזבות „א־דפאע" ושאר בני מינו. עניננו להראות, כי ההכנות להתקפה מזוינת על הישוב היהודי ועל השלטון הבריטי נעשו בהדרגה, במשך שנים, והיו ידועות לכל; כי הכפרים והערים הערביות — יפו, שכם, טול־כרם, ג'נין וכו' — מלאו נשק חם, בפרט רובים, בהם הרבה רובים חדשים, ותחמושת בשפע, והשלטונות לא עשו כל מאמץ רציני להריק את מחסני כלי הזין האלה. מזמן לזמן נתגלו בכפרים ערבים במקרה, עקב תגרות־דמים פנימיות, כמויות גדולות של רובים, לפעמים — **עשרות רובים בכפר אחד**. התגלויות האלה לא המריצו את הרשות לפעולת טיהור יסודית. השלטונות לא שעו אל אזהרות היהודים הבלתי־פוסקות ולא נתנו את דעתם לחקור את איומי הערבים — מה מקורם ומה ערכם למעשה? תחת זאת נטו אזן קשבת לצעקות העסקנים הערבים על „נשק יהודי".

הצביעות שבצעקה הזאת היתה ידועה לכל פה בארץ גם אז. היום היא ידועה אף בחוץ־לארץ, ואין להסתיר עוד את האמת: לילה, לילה זורקים פצצות ויורים מרובים במשמרות הצבא בערים הערביות, ולהקות פלחים חמושים ברובים משוטטות בהרי שכם, בסביבות טול־כרם, קלקיליה, קקון וכו'. ועוד לא אזלו הכדורים, ואין מחסור ברובים. ועוד לא נעשתה פעולה ממשית, שיטתית, לפרק את הנשק מידי הערבים. האם תיעשה אחרי דכוי הפורעים?

לעומת זאת לא פסקו כל הזמן חפושי נשק אצל נוסעים יהודים, והענשים שהוטלו על יהודים בגלל אקדח הם, בכמה מקרים, קשים מהענשים שהוטלו על ערבים. מנהג זה לא פסק. בזמן האחרון שוקדים שוטרים ערבים ביתר התמכרות על חפושי נשק באוטומובילים יהודים. כנגד זה יש כמה עדויות שאין הם שוקדים ביותר על חפושי נשק באוטומובילים ערבים, ויש שהם מפטרים אותם בלי כל חפוש. שני הדברים האלה — חפושי נשק אצל יהודים הנתקפים והנחות לערבים התוקפים — כלכלו את תנועת ההתפרעות מראשיתה והועילו הרבה להארכתה ולהתפשטותה.

לעוון כבד יחשב לראש הממשלה בארץ־ישראל שלא הכריז ביום הראשון להתפרצות הפרעות, ב־19 לאפריל, כי היהודים הם הנתקפים והערבים התוקפים, ושלא הסיק מהעובדה הזאת את המסקנות, שהשכל הישר, החוק והצדק מחייבים להסיק. חרבתו היתה לזיין את הנוסעים היהודים, או לתת להם רשות לשאת נשק, וכן לתת להם רשות להשתמש בנשק כנגד המתנפלים עליהם והרוגמים אותם באבנים; חובתו היתה לזיין את האכרים היהודים במושבותיהם ולתת להם רשות לירות במציתים, במשחיתי התבואה, בעוקרי העצים. לוא עשה כך, ולוא גבה יום יום מהכפרים המשחיתים ומהשכונות המחבלות בערים את דמי הנזקים שגרמו באותו יום — היו ההתנפלויות ומעשי החבלה פוסקים בראשיתם.

א. ראובני

הדבר הזה לא נעשה. הממשלה בחרה בדרך הפרכה. העובדה שהיהודים הם **הנתקפים** לא הובלטה בפקודות ובהודעות הרשמיות. הפורעים ידעו, כי הנוסעים היהודים אינם מזוינים ואין סכנה להתנפל עליהם — לכן הרבו להתנפל; הפלחים והבדוים ידעו כי האכרים היהודים לא יירו בהם — השוטרים שנשלחו למושבות לשמרן אוסרים כל איש נושא־נשק — לכן הרבו להשחית את תבואתם, לעקור ולשרוף את נטיעותיהם.

כאן, בשיטה ההפוכה הזאת, מקור תקפה של התגרה הפורעת שהתפשטה בכל הארץ, הרסה עמל שנים, עבודת דור עובדי אדמה יהודים, והחריבה רכוש רב.

התנועה הפורעת גוססת. היא קלקלה מה שיכלה לקלקל בשבועות המעטים האלה, עת ניתן לה להשתולל כחפצה; השחיתה והשמה יותר מכפי שיכלה לעשות בכחותיה הקלושים לוא היתה יד הממשלה תקיפה בראשית התפרצותה כמו שהיא תקיפה היום, ולולא שיתקה הממשלה את ידי הישוב היהודי, לוא נתנה לו לעמוד על נפשו כיכלתו.

התנועה הפורעת גוססת. אבל הישוב היהודי הכפרי חרוב למחצה, ורכוש רב אבד גם לישוב היהודי העירוני. מי ישלם? מי ישיב לנו את אבדותינו — את אלה האבדות שאפשר לאמדן בכסף?

הממשלה, האחראית לשלום הארץ, הממשלה האשמה ברפיון־ידים ובשיטה עקומה שהועילה להתפשטות ההתפרעות בכל הארץ ולהארכתה, חייבת להשיב לנו את כל הנזקים. ממנה נתבע.

וכן היא חייבת לגבות את הסכומים האלה מהכפרים והערים הערביים הפורעים. היא חייבת לעשות זאת בהקפדה, בכל חומר הדין, ראשית, משום שהם החריבו, שרפו והרסו ועליהם לשאת את עוונם; ושנית — למען לא יהיה שלום הארץ הפקר בעיניהם להבא. עלינו לעמוד על הדרישה הזאת — שהפורעים ישלמו מחיר חבלתם במלואו — כמו על הדרישה הראשונה — שהממשלה תשיב לנו את כל נזקינו.

אך לפני כל, ועל הכל, עלינו לדרוש שהממשלה תכיר ותכריז בגלוי כי אנו הנתקפים — ולפי זה תנהג להבא; וגם היום — במשפטי היהודים, הנאשמים בהחזקת נשק, עלינו לדרוש משפט־צדק וחוק ברור אשר יבדיל למעשה ובפועל ממש בין הבא להרוג ובין ההורג את המתנקש בנפשו או ברכושו.

ביח"ר לרהיטים
פריץ קוך

רהיטים
מטיב
משובח

סגנון
נאה
ומודרני

תל־אביב
רחוב הרצל 68

בנק
אנגלו=פלשתינה
בערבון מוגבל

לונדון תל־אביב יפו ירושלם חיפה
טבריה צפת פתח־תקוה חדרה רחובות

כל עסקי בנק בתנאים הנוחים ביותר

יריד המזרח 1936
רק שבוע ימים עד
נעילת התערוכה

היום
יום ששי בשעה 10 בבוקר
בקור ועדת השופטים
לתוצרת טכסטיל
במוצאי־שבת 30.5.36 בשעה 9 בערב
באמפיתיאטרון התערוכה

„הבימה"
ילדי השדה
מאת פרץ הירשבין
ההצגה ל. לינדברג
המוסיקה פורדהאוז בן־ציסי
הצייר ע. לופטגלס

כרטיסי ישיבה באמפיתיאטרון מ־25 עד 125 מיל בקופת תיאטרון מוגרבי, בכל קופות היריד ובביתן הבימה בתערוכה (ציר מודיעין) כרטיסי כניסה לתערוכה 40 מיל, לילדים 31 מיל.
רמקולים: חבר־ רדיו ארצישראלית (המנהל [illegible])

ביום הראשון ב[illegible] בערב באמפיתיאטרון
אי[illegible] עם
לד' נחו[illegible] קולוב ז"ל
מטעם עירית ה[illegible] קק"ל וקרן היסוד
ינאמו מ[illegible] דיזנגוף
בר[illegible] כצנלסון
ד"ר [illegible] גולדשטיין
הכניסה לאמפ[illegible] תרון חפשית
הכניסה למגרשי התערוכה כרגיל
רמקולים חברת רדיו ארצישראלית
(המנהל מ. אברמוביץ)

הועדה הממלכתית מכוונת להצרת צעדי היהודים בארץ

מה כותב ה„טיימס" על „ועדת החקירה"?

ב„טיימס" מ־19 במאי נתפרסם מאמר ראשי על א"י בשם „חקירה חדשה בעניני ארץ־ישראל":

„מן היום הראשון של המהומות, שפרצו לפני ארבעה שבועות ביפו, הולך המצב בעניני ארץ ישראל ומחמיר מיום אל יום. למרות מאמציו של סיר ארתור ווקופ לשדל את המנהיגים הערבים, שירסנו את אנשיהם, מביא כל יום ויום ידיעות על רציחות חדשות ומעשי־אלמות אחרים. היום, כפי שמודיעים, נורה מכונן אוסטרי באחד הרחובות הראשיים של ירושלים החדשה, כפי הנראה — קרבן תף מפשע של נקמת־דם. מר תומאס ספר אתמול לבית המורשים, שהממשלה מקדישה תשומת לב רצינית למהומות האחרונות ולמצב של אי־השקט ההולך ונמשך. ההכרח הראשון הוא, לפי דבריו — וכל אחד ואחד יסכים לו — להקים את הסדר הצבורי; והוא הבטיח לבית המורשים, שהנציב העליון עושה את כל הצעדים הנחוצים לשם מטרה זו. הוא הוסיף ואמר, שהממשלה החליטה למנות, לאחר שיוקם הסדר, ועדה ממלכתית, שתחקור את סבת המהומות ואת תלונותיהם של שני הצדדים. ועדה זו לא תהיה בת־סמך לערער על תנאי המנדט, שלפיהם מושלת בריטניה בארץ, אבל תהיה מוסמכת לחקור, אם המנדט פורש כהלכה, או לא. מר תומאס הסביר כמו כן, שהמשלחת הערבית ללונדון, שהוצעה קודם, אינה רצויה עוד.

גורלן המפוקפק של ועדות החקירה

הצהרה שכזו, שאינה משתמעת לשתי פנים, על ההכרח להקים את הסדר ולשמור עליו — ודאי שהכל יקדמו אותה בברכה. הרבה יותר ספק יש להטיל בדבר ההודעה על ועדה ממלכתית חדשה, כי קשה להבין, כיצד יוכל גוף חדש זה להוסיף משהו בעל־ערך לדו"חות שפורסמו ע"י הועדות שקדמו לה. עוד לפני 15 שנה, בשנת 1921, התנהלה חקירה בעקב הפרעות ביפו ומסביב לה ע"י ועדה בנשיאותו של סיר תומאס הייקראפט, והדו"ח שלה נמסר לפרלמנט. אמנם, הדבר הזה קרה עוד לפני שנקבעה ונסדרה עמדתה של האדמיניסטרציה הבריטית ע"י המנדט של חבר הלאומים, שנכנס לתקפו בספטמבר 1923. מאז חזרה ונשנתה פרצדורה זו כמעט מתוך קצב הדגוני, ובודאי — מבלי שתביא לידי כל שפור ניכר ביחסים בין האוכלוסים הערבים ובין המתישבים היהודים.

„הדבר קרה לא באשמתן של הועדות. ועדת שאו, שמונתה לאחר המהומות של 1929, הציעה, בין שאר הדברים, שממשלת הוד מלכותו תפרסם הודעה מפורטת על המדיניות שהיא חושבת לנקוט בה ביחס לפירוש הסעיפים במנדט, המבטיחים את זכויותיהן של העדות הלא־יהודיות, ושתגשים הוראות יותר ברורות בנוגע לפקוח על העליה ועל קנית הקרקעות. כאן טמון השורש של כל הקושיים. המנדט מטיל על בריטניה את האחריות עבור יצירת „תנאים מדיניים, אדמיניסטרטיביים וכלכליים שכאלה, אשר יבטיחו את הקמת הבית הלאומי היהודי" ועבור „שמירה על זכויותיהם האזרחיות והדתיות של כל תושבי ארץ ישראל, מבלי הבדל גזע ודת". בקצור — סעיפי המנדט מבוססים על הצהרת בלפור משנת 1917, בה הכריזה הממשלה הבריטית, שהיא מביטה בעין יפה על הקמת „בית לאומי לעם היהודי" בארץ ישראל והתחייבה „לעשות את כל המאמצים, בכדי להקל על הגשמת מטרה זו. בתנאי, כמובן, שלא ייעשה שום דבר העלול לפגוע בזכויותיהן האזרחיות והדתיות של העדות הלא־יהודיות הקיימות". המנדט נמסר לממשלה הבריטית, בכדי לאפשר לה את מלוי ההתחייבות הזאת. הוא מכיר במלים ברורות בכחה של ההסתדרות הציונית להשתתף בפיתוחה של הארץ, — תמיד — תחת פיקוחה של הממשלה. סעיף 6 מטיל על הממשלה בדברים ברורים להקל על העליה היהודית ולעודד את התישבותם הצפופה של היהודים על הקרקע. אבל „יש להבטיח שזכויותיהם ומעמדם של שאר חלקי האוכלוסים לא ייפגעו ע"י כך. התפקיד שהוטל על ממשלת המנדט לא היה קל ביותר — לשים לב במדה שוה גם למטרה הראשונית של המנדט, שהוכרזה בו, וגם לערובות. שבהן הוקפה הגשמת מטרה זו — לשמור על שווי המשקל בין המתישבים היהודים, השרקדים על הקמת „הבית הלאומי" ופיתוחו, כפי שהובטח להם, ובין הערבים, שמחוץ למשפטים קדומים דתיים עתיקי־יומין, הם מתיחסים באיבה לבואם לארץ, בראותם כאן זרימה של מתישבים זרים.

„לפי עצם אופיה של הבעיה אי אפשר להניח את דעתם של שני הצדדים. כל אחד מהם האשים את הממשלה במשוא פנים כלפי הצד השני — ויתכן, שדוקא עובדה זו מוכיחה, ששווי־המשקל נשמר באופן הוגן. חסר היה דבר אחד, כפי שהדגישה ועדת שאו במאי 1930, והוא — הודעה מפורטת ומלאה על מדיניות הממשלה ביחס לעליה ולהתישבות על הקרקע והחלטה לשמור על קו־המדיניות הזה באמנות. מיד לאחר הקבעו. מבלי שים לב למחאות שתבואנה בהכרח גם מצד היהודים, השואפים להחיש את הקצב של ההתישבות היהודית, וגם מצד הערבים, השואפים לצמצמה ואפילו להפסיק אותה לגמרי.

ג'ון הופ סימפסון — ואגרת מקדונלד

„כשקבלה הממשלה את הדו"ח של שאו, שלחה את סיר ג'ון הופ סימפסון לבחון את שאלות העליה וקנית הקרקע, ולאחר שנתקבל הדו"ח שלו, באוקטובר 1930, פורסמה הודעה רשמית על המדיניות בצורת ספר לבן. לצערנו, לא היתה הודעה זו חד־משמעית כלל וכלל. היא הכילה קטעים, שנוסחו באופן מטושטש והיו מסוגלים לגרום לאי הבנה. חלקים ממנה פורשו שלא כהלכה ע"י המנהיגים הערבים, כהתקפה על הציונות, והם צהלו לקראת הצעד, שראו בו את הצלחת תעמולתם והמהומות שנגרמו על ידם. באותה המדה היו היהודים מדוכאים, ובמשך זמן מה נדמה היה, שהממשלה וההסתדרות הציונית לא תוכלנה עוד לעבוד מתוך שתוף פעולה. כפי שהותוה ע"י המנדט. בתשובה למחאותיהם הסביר מר מקדונלד לאחר חדשים אחדים את הקטעים, שיש בהם משום פגיעה, באגרת על שמו של ד"ר וייצמן, ונתן לפי דבריו „פירוש מוסמך" לספר הלבן. ע"י כך הוקם השלום עם הציונים, אבל הדבר גרם לאכזבה מרה אצל הערבים. דעת הקהל הבלתי מפלגתית לא תוכל למצא שום דופי במדיניות הכללית שהותוותה ע"י הספר הלבן, ביחוד לפי הפירוש שניתן לו באגרת מקדונלד. אין כופרים כאן בנחיצות לפקח על העליה בהתאם לחישובים הכלכליים, או על קניות הקרקע העלולות להפריע למדיניות הכללית של ההתישבות על הקרקע. הממשלה אינה יכולה לעודד התפתחות, המאיימת ביצירת פרולטריון ערבי מחוסר קרקע ומחוסר עבודה. אבל התוצאות מאותה התופעה, שבראשתה בכל אופן כפסיחה על שתי הסעיפים, עודן קיימות עד היום. הבעיה בכל תסבכתה הכלכלית, הדתית והסוציאלית היא, בכל אופן, קשה למדי. היא נהפכת לבעיה שאינה ניתנת לשום פתרון, אם היהודים או הערבים יטו להאמין, שאפשר להטות את הממשלה מן הדרך, שהיא חושבת אותה לרצויה, ע"י מחאות או מהומות.

„החקירות הממצות של סימפסון"

„אין כאן שום יסוד ממשי לפסימיות. הסופר המיוחד של ה„טיימס", במאמרו מיום השבת, נתן הערכה חמה לשפור שחל בארץ במשך 14 השנים מבקורו הקודם. הממשלה הבריטית וכשרון־המעשה של המתישבים הביאו שגשוג, שנהנו ממנו גם הערבים וגם היהודים. הנתוח שהוא עושה על מהותן של התלונות הערביות מוכיח, כנראה, שבנוגע לאפנדים אין כל יסוד לטענות אלו, המבוססות בעיקר על קנאה. אבל הוא נותן יסוד לחשוב, שמעמד הפלחים זקוק לאיזו ערובה חדשה, שתבטיח לו, כי לא יבוטל בתוך המוני מתישבים ולא יובא לידי שעבוד כלכלי. כשתגש הועדה הממלכתית לעבודתה — והדבר יוכל לצאת לפועל רק לאחר שתחדלנה המהומות—תוכל בלי כל ספק להודיע, באיזו מדה נשתנו המסבות (אם הן נשתנו בכלל) מימי החקירות הממצות שנערכו ע"י סיר ג'ון הופ סימפסון.

חושבים על „ספר לבן" חדש?

„אז יהיה מחובתה של הממשלה לפרסם הודעה מלאה על מדיניותה ולנקוט בה באמונה. זהו אחד מאותם המקרים, שבו הנהלת־הענינים — במשרד המושבות, לא פחות מאשר בירושלים — היא יותר חשובה, מאשר עצם החקירה".

התאחדות ציונית של עולי פולניה בארץ=ישראל
מב־כת את חברה הנאמן
מר י. ל. וולמן ורעיתו
לנשואי בניהם
ירוו רוב נחת ועונג מהם

בנק העולים ארץ=ישראל — פולניה
שולח את מיטב ברכותיו
למר י. ל. וולמן ולרעיתו
לנשואי הבן והבת

ברכותינו הלבביות לידידנו החביב הסופר והעסקן הלאומי והצבורי
מר יהודה ליב ואהלמן ורעיתו
לרגלי נשואי בתם ובנם הנחמדים
יהי רצון שישבעו תמיד נחת מהם ומיתר בניהם.
אברהם טננבאום ורעיתו תל־אביב
יהודה טננבאום ורעיתו חיפה
דר. אסתר טננבאום ירושלם

מקרב לבנו הננו מברכים
ברכת מזל־טוב את ידידנו
מר י. ל. וואהלמן ורעיתו
לנשואי בנם ובתם.
בללה ויוסף קודרינסקי

בעלי=בתים ובעלי רכוש
נתבעים לקחת חלק
ב„אוצר מפעלי הים"

היום נשלח על־ידי התאחדות בעלי הבתים ובעלי הרכוש בתל־אביב כרוז זה לחבריה:

„בעלי הבתים בתל-אביב נדרשים בזה להשתתף בחתימה רחבה על מניות החברה „אוצר למפעלי ים בע"מ", העומדת להוסד בתל-אביב.

העיר תל־אביב עומדת על מפתן תקופה חדשה של התפתחות. נפתח לנו פתח אל הים! בלי לסכן את נפשותינו. בלי להיות תלויים בחסדי אחרים נוכל אנו מעכשיו ואילך לשמש צרכי ימנו אנו — הים העברי — Mare Nostrum

אנו בעלי הבתים, שבנינו את עירנו על חולות ואשר השקענו בה את רכושנו ואת עמל חיינו, מעונינים יחד עם כל הישוב בבסוסה הכלכלי ובבטיחותה מכל זעזועים פוליטיים והתקפות מבחוץ.

בעלי בתים ובעלי רכוש בתל־אביב! תנו את ידכם למפעל הלאומי הכביר הנוצר וההולך, אשר יביא ברכה לעירנו ולארצנו!

בכבוד רב
התאחדות בעה"ב ובעלי הרכוש בת"א

זמנים רציניים מחייבים להתנהגות רצינית

ש. נורליק

מי שהסתכל אור ליום ה', בשעה שמונה וחצי, בהמונים העצומים של הצבור החוגג שטייל ברחובות ושצעד, למרות הצפיפות הבלתי רגילה, בריתמוס מסודר, ברחוב אלנבי, בכוון אל הים וחזרה — הושפע בהכרח ע"י מחזה גרנדיוזי זה. הרושם שעושה תל־אביב תמיד בנקודה מרכזית זו של העיר, במוצאי שבתות וימים טובים, הוא חזק תמיד, אבל הפעם היה כביר ביותר. ברחוב קאנביה המפורסם שבמארסייל אי אפשר לראות אף פעם המוני־אדם שכאלה. הזורמים ברעש, והמכוניות והאוטובוסים אינם עושים רושם עז שכזה. תל־אביב גדלה ברגעים כאלה פי חמשה ועשרה ועוצרת בה אילוסיה של עיר בת מיליונים. הרושם הזה נוצר לא ע"י **מספר האנשים**, אלא ע"י **חיוניותם**. אותו ה„נצח ישראל לא ישקר", המרץ הבלתי מנוצח, המתחדש לבקרים, והשופע מבני אדם אלה, מיהודים אלה. ושם, על שפת הים, נראתה התהלוכה אינסופית של המוני־אדם, שפניהם היו מרצדות לאותו הסמל, המפרנס את התקוה לנמל העתיד לקום בתל־אביב. גם אותם הרחובות הארוכים והרחבים, המתאימים לכרך „עולמי", כמו רחוב דיזנגוף ואליעזר בן יהודה, נשאו בשקט את המון החוגג, שלא היו ניכרים בו שום רישומים של השבועות שעברו עלינו בארץ ולא של הדאגות שטרם סרו מאתנו. לא ייאמן כלל, שבשטח הרחוק מאתנו כדי נסיעה פחות מעשרה רגעים במכונית, שולט מצב מיוחד ונשמע רעם פצצות בשעות הלילה המאוחרות; לא ייאמן שנסיעה לירושלים חדלה להיות נסיעה קטנה, הגוזלת זמן מועט, ושאפשר לערוך אותה אגב נמנום בפנת־האוטובוס. לא ייאמן, שבארץ זו מופיעים בכל יום ויום בולטנים רשמיים על המצב, ושלמצב הזה מרותקת תשומת לבם של יהודי כל העולם, ואפילו של העולם כולו. תל־אביב נשארת שאננה, מלאה תקוות, שקטה מתוך הכרה, ואינה רוצה לגזול מעצמה את מצב הרוח של יום שבת ומועד.

מתוך הכרה? עד כמה שהדבר הוא נכון — והרי הוא נכון לגבי החלק המכריע של הצבור — הרי הוא משמש הוכחה לכח עצום ושקט, העושה רושם כביר והמסוגל להביא ליד יאוש את שונאי ישראל. עם שכזה — חושבים בודאי אויבינו — אי אפשר שמישהו ינצח אותו. זהו עם, אשר „שבע יפול וקם". עם, שרצון־חיים בלתי־מנוצח, בלתי־רגיל, שאין כיוצא בו, קולח, שופע, מפכה, מזנק מפנה בכלל ובכל אתר ואתר. וכאן ביחוד, בנקודה „פרטית" זו. אם אפשר להתבטא כך, באותה כברת־ארץ, שבה התרכזו כל תקוות העם היהודי — כאן זהו לא רק רצון לחיים, אלא גם כח־חיים, המאפשר לאנשים לצעוד בצעדים כה בטוחים וכה חסרי־דאגה. הישוב היהודי אינו עוד, כמו שהיה קודם, אי קטן, שסכנה צפויה לו להיות מוצף ע"י נחשולים זידונים. אלא זהו מעין עולם קטן בפני עצמו, שלא בנקל אפשר לנצחו. ואותו עולם יהודי קטן בפני עצמו עמד בשבועות האלה במבחן של בגרות פוליטית. הוא כבש את היצרים שהיו עלולים להתפרץ מתוך חישוב מחרכם והראה, שיש לו עצבים בריאים, עצבים פוליטיים פקחים (אם אפשר להתבטא כך) וגלה הרבה גאון והכרה עצמית. זכינו למחמאות עבור התנהגותנו זו, עבור היחס הנפשי והפוליטי, שעורר, בלי שום ספק, אהדה והכרה לא לבד באנגליה, אלא גם בעולם כולו. הריוח הפוליטי לא יאחר לבוא, אע"פ שעשינו זאת לא לשם ריוח פוליטי. היה כאן יותר משום אינסטינקט פוליטי, מאשר משום חישוב חשבונות מדיניים, היתה כאן אמונה וידיעה, שאי אפשר לזוז מן המשמר הזה, ושעתידים ויכולים להגן עליו.

לאחר שספגנו את המחמאות האלה וציינגו מתוך קורת רוח, שעמדנו בהצלחה במבחן הפוליטי, עלינו לסקור, בכל זאת, ולהעריך נכונה את השאננות וההתעלמות מן המצב, הנובעת לא מתוך פקחות, אלא מתוך קלות־דעת אוילית, לא מתוך כובד ראש, אלא מתוך חוסר כל רצינות. אומץ רוח, בטחון עצמי, גאון והכרה — יפים וחשובים הם מאד גם בזמנים שכאלה — ודוקא בזמנים שכאלה, אבל מצב רוח של מחולות ורקודים, של „צפצוף על הכל" וזחיחות דעת— סימן הוא לטפשות ללא גבול, לקלות־ראש בלתי תרבותית, המהוה דיסוננסה מעליבה לרוח העגומה והרבינית מאד של הזמן. ה„התעלמות" הזאת היא מרעימה ביחוד. כל מי שאינו בר־נש „שטוף במחולות" ו„מצפצף על הכל", חייב לדעת את כל הרצינות שבשעה הזאת. עלינו להרגיש בה, ויחד עם זה לעשות את עבודתנו היום־יומית בכל ענפי החיים וצורותיהם השונות. קורטוב של דאגה וכובד־ראש — חובה הוא על האדם בשעות חמורות שכאלו, חובה אנושית, יהודית ותרבותית. אפשר לשחק בתיאטרון, לבקר בו ולכתוב עליו — אבל עם כל זה אסור לנו לשכוח, שנחשולי איבה רועשים הומים מסביב לאי הקטן שלנו, שהמצב, שבו אנו נמצאים, הוא בלתי נורמלי במדה שאין למעלה הימנה. אמנם, אין אנו נמצאים באותו המצב ששלט בימי המלחמה העולמית, שהמריץ את העתונאי והמדינאי הלאומי הגדול, קלמנסו, לפני שרכז את כל השלטון בידו ובזמן שמלא את חובתו העתונאית בלבד — להתחיל כל מאמר ומאמר בעתונו, ויהיה נושאו מה שיהיה, במלים אלו: „הגרמנים חונים לפני ניאון"; בכל יום ויום, בכל מאמר ומאמר, ויהיה נושא המאמר מה שיהיה, היה מזהיר את עם פאריז, מתוך חרדה פאטריוטית, בפני קלות־הראש והאופטימיות. היה מזהיר, מעורר, מזכיר ומלמד אותו רצינות ודאגה. מצבנו, ברוך השם, אינו כזה. אין לנו צורך להריע תרועת־אזעקה בכל יום ויום, אבל אין הוא מרשה להלל בחלילים, ל„צפצף", להרעיש, לעשות העויות, לגלגל באותם הצלילים, שבעולם הם נקראים בשם „נגינת ג'אז וסקסופון", ולקולם רוקדים הזוגות בחצרות ובבתי הקפה. הכרחית היא עקביות מסויימת, התאמה מסויימת לסגנון־השעה. העצוב והנסער, אותה השעה, העוברת עלינו כאן. לא יתכן, שמצד אחד נדביק ברחובות פלקאטים, ועליהם — קריאות „שמע ישראל", זה ה"ס, א. ס. היהודי, ומצד שני נרשה לעצמנו להפגין מרוץ־מכוניות חוגג שכזה, שפע של המונים חוגגים שכאלה. יש להשגיח על כך, אם בארתה ה„התעלמות", באותה הארשת של שאננות, לא התבטאו, מחוץ לחוש פוליטי בריא, תקוה ואמונה, גם קלות־דעת, חוסר תבונה, חוסר־תרבות, חוסר נמוסין פשוט במדה גדולה מאד. מהלך רגעים־מספר מאותם המקומות שבהם „מנתרים" — כי קשה לקרוא לאותו דשדוש על מקום אחד, שהוא קהה, אוילי מאד, חסר טעם ומשעמם, לקצב של נגינה, שהיא טפשית עוד יותר, בשם „רקוד" — מהלך רגעים מספר ממקומות השעשועים האלה נמצאים גם מחנות־הפליטים הזמניים (מי יודע כמה זמן יימשך קיומם). ה„תורשה" ברחוב שיינקין הפכה למחנה של סוכות בלתי־„רומנטיות" כלל, בהן חוסים המגורשים והבורחים מתוך מצוקה. תמונה עגומה היא זו, הנוגעת עד מעמקי הלב — מראה הדלות הזאת, המנסת להסתדר איך שהוא, להתאים את המקום ל„דירה" ולהכניס בו „נוחיות". בכל אופן, אין מחזות אלו מעודדים לרקוד, לצהלה פרועה ולצחוק קולני, כשם שהפוגרום הנערך מדי יום ביומו על עולם־הירק של מטעינו, על העצים והתבואה אינו מעודד להתנהגות שכזו. טמפרמנט, בתור הפגנה של כחות צעירים, בתור סימן לחיוניות בלתי מנוצחת — כן; אבל טמפרמנט עלול להראות לפעמים כמגוחך וכמעליב, בשעה שהוא מתעלם מאותות־הזמן או שאינו שם לב להם כראוי. אסור, שהטמפרמנט יהפך לדבר מה וולגארי ומושחת ויתנוון למצב רוח של קרנבל מזויף, שאין לו שום יסוד, לאמתו של דבר.

במלה אחת: זמנים רציניים מחייבים ליחס רציני. אי אפשר להסביר את הדבר בסעיפים פסוקים. זהו ענין של טקט ורגש של כל פרט ופרט. מי שמחונן בטקט הזה — הוא יחשוב בשעה זו לא רק, כיצד לבלות את הזמן היטב, או, כפי שמפרשים רבים את הדבר — לבלותו באופן צרחני ביותר, ברעש רדיו וברוקדים לקצב צלילי הג'אז. אז תחדל כל דירה ודירה להיות לקבוץ של אנשים שואפי־תענוגות לפני חלונות פתוחים ובלית צריחות על המדרגות. אז אין מקום לכל אותו הצחוק הפרוע, הצווחות, ההלצות המופרזות והמפשיות, הנאמרות סתם; לכל המשפטים השגורים, כגון „אח, מי טאק חורשו פרובילי וורמיה, סוניצ'קה מויה דורוגאיה" (כה היטבנו לבלות את הזמן, סוניצ'קה יקירתי) או „כולנו, כולנו נלך לסיני־מה" וכו'. כי בכל אלה חבוי משהו רעשני, צרחני, משהו מגרה ומרגיז עד היסוד, שלא ניתן להגדרה — גם אם הוא מתרחש ב„ביתנו אנו" — כי כל זה אינו הולם את הרצינות והיגון של השעה.

מרצון או מאונס?

א. ר—ני. — השביתה הערבית עומדת בעיקר על אונס ועל הפחדה. אך, כאמור, יש בה גם צד של רצון. מה טיבו?

טיבו מורכב מכמה יסודות. הראשון בהם הוא יצר ההתפרצות בהמון, יצר השלל, הטרף, ההשתכרות בהרס. יצר זה קיים בכח בכל מקום, אבל דרכי הבעתו שונים הם, ואפשרות הבעתו תלויה בטבע השלטון. הגרמנים, למשל, רגילים פחות מעמים אחרים להתפרצויות המוניות. אף על פי כן ראינו בגרמניה דוקא, בשנים האלה, גל של התפרצויות מהסוג השפל ביותר. מה גרם לכך? הגורם ידוע — ה ו ת ר ה ה ר צ ו ע ה.

והוא הגורם הקובע גם בארץ ישראל. לוא הותרה הרצועה בכוון אחר היתה ההתפרעות פוגעת באחרים, לא ביהודים. אנו רואים היום קשרים אמיצים בין הפורעים הערבים ובין הגרמנים המקומיים, וכן בין הפורעים ובין מנזרים יונים. אולם, אילו האמינו אותם הפורעים, העירונים והכפריים, כי מושבות הגרמנים או מנזרי היונים הם הפקר, וכי יש בידם להרסם ולשדדם — האם היו מתמהמהים ומחמיצים את השעה? אין ספק, כי לא היו מתמהמהים.

ה ו ת ר ה ה ר צ ו ע ה — כאן מקורו הראשון של הרצון המניע את תנועת ההתפרעות הערבית. הרצועה הותרה בכוון מסוים וההתפרעות הלכה בכוון מסוים, והוא — התקפה על הישוב היהודי. האשם בממשלת א"י. רוח ההתפרעות בקרב הערבים היתה ניכרת מזה שנים, והשלטונות נשאו לה פנים באופן שיטתי. אף טפחוה וגדלוה במעשיהם, בחוקותיהם ובהכרזותיהם; ובמדה גדושה נשאו לה פנים מיום הרציחות ביפו. רק בשבוע שעבר באו פעולות דכוי נמרצות, ואלה כבר נתנו את אותותיהן. לפי סוכנות „רויטר" (וזו אינה חשודה על המעטת דמות החזית הערבית) עומדת „השביתה" להתפורר בימים הקרובים — וזאת אחרי ש ב ו ע א ח ד של תקיפות מתונה ובלתי־מתמדת. מובן מאליו שלוא נתגלתה התקיפות במועדה לא היה יצר ההתפרצות יוצא כלל אל הפועל — כמו בכל הארצות שממשלותיהן שוקדות באמת על החוק ועל הסדר.

היסוד השני הוא רגש השנאה לשלטון זר, וכאן בפרט — לשלטון נוצרי. נושאי הרגש הזה הם ע ר ב י ם א ו מ ו ס ל מ י ם (הנוצרים המקומיים, כמו היהודים המקומיים, דוברי הערבית, א י נ ם ע ר ב י ם בעיני הערבים המוסלמים). ויש עוד סוגים טפלים להם, אבל שונים מהם לפי מוצאם ולפי מטרותיהם. נוכל לאחד אותם בשם ל א ־ י ה ו ד י ם, כי סימנם המשותף הוא לא עמם או דתם, כי אם שנאתם ליהודים ורצונם להכשיל את הבית הלאומי. סוג זה כולל ערבים, נוצרים מקומיים, פקידים אנגלים רבים, גרמנים מקומיים וסוכנים נאציים מבחוץ, שגושי מוסקבה ושליחי ממשלות אחרות, הרואות ענין לזרוע זרע מהומות בארץ־ישראל.

האחדות בין שני הסוגים אינה שלמה ואינה נקנית על נקלה. הערבים בא"י נוטים באופן טבעי להתקומם על השלטון הבריטי, כמו הסורים או האלג׳ירים על השלטון הצרפתי. אשרליהודים ולבית הלאומי — אם רק יצאו מתחת יד אנגליה יוכלו לעשות כלה גם בהם. זוהי מחשבה פשוטה והגיונית. אבל — אין בכחם להגשימה. על כ[illegible]הם אנוסים להתפתל ו„להסתפק במועט" — בהתקפה ע[illegible] היהודים בלבד. בדרך זו הולכים אתם, כאמור, רבים שאינם מינם, ו א ל ה נוהגים בהם. ואם כי ההתקפה ע[illegible] היהודים היא מעשה מ ר צ ו ן — אין זה כל רצונם, ולא ע[illegible]ר רצונם. יותר משהם עושים את רצונם הם עושים רצו[illegible] אחרים.

המדברים בעדם והמדברים מתוך גרונם בלונדון ובירושלים, אומרים: הערבים מפחדים כי היהו[illegible]דים יהיו לרוב בארץ־ישראל וישתלטו עליהם — כאן [illegible]ת הסרר. הדברים האלה הם תערובת של בערות [illegible]ת דעת. אין בני אדם מגידים מתוך ה[illegible]ים [illegible] למה שיהיה בדורות הבאים. שני דברים בלבד עלולים להמריד המונים: בטחונם בכחם וביכלתם לנצח, או לחץ קשה, המביאם לידי יאוש. המדבר על סבלות הערבים בארץ־ישראל משקר, פשוטו כמשמעו. מעולם לא היה מצבם טוב כמו היום, ומעולם לא נהנו מזכויות יתרות כמו היום. ואם מורדים הם — לא מפחד הם מורדים כי אם מרוב תקיפות. בעיטה משומן היא.

המלים „רֹגֶב" ו„השתלטות" אינן היינו הך. האומרים אותן מתכונים להתעות את שומעיהם. השתלטות משמעה קפוח זכויות. האנגלים הם רוב בבריטניה, הסקוטים והוולשים מעטים — אף על פי כן אין לאמור לעליה ולהתישבות בארץ־ישראל — זכות זו לא ניתנה להם מאת הערבים, ואין היא תלויה ברגשותיהם. אנו כי הם מקופחים. לא כאן המקום לדון בזכות היהודים עוסקים כאן רק בסבות המהומות.

לא בגלל הבית הלאומי נערכה ההתקפה על הישוב היהודי. הבית הלאומי אינו אלא אמתלה. בגרמניה אין בית לאומי — אף על פי כן עשקו והחריבו שם את כל הישוב היהודי. מפני מה? אמתלאות מצאו גם הגרמנים. אך הסבה האמתית היא רק אחת: אין החמסן חומס את מי שהוא ר ו צ ה לחמוס, אלא את מי שהוא י כ ו ל לחמוס. והוא הדבר בארצנו. הפורעים הערבים קוו להצליח. זהו יסוד הרצון העיקרי בתנועתם.

ואף על פי כן לא איתה „השביתה" מתפשטת, ולא היתה מאריכה ימים, לולא נוצר בה אגוד מזוין, המטיל אימה על כל מתנגדיה הפנימיים, על כל המסרבים להצטרף אליה, על כל הפורצים אותה בגלוי או בסתר — במעשי חבלה מתמידים, במעשי אלמות ובמעשי רצח.

„על הצבא לשבת בקסרקטין!"

אחרי המשטרה מפגינים גם חיילים עם החזית העממית

פ ר י ז, 1 (א). — מספר השובתים בצרפת כולה עולה, לפי האומדנה של „מאטין", למאה וששים אלף איש.

„אכו דה פארי" מפנה את תשומת הלב לעובדה, שבפריז ובערי השדה היו מקרים של השתתפות חיילים צרפתים בתלבושת רשמית בתהלוכות והפגנות של „החזית העממית".

פ ר י ז, 2 (א). — סגן ראש הממשלה והמיניסטר לעניני התאמת־ההגנה, דלדיה, הודיע בפרלמנט, שהוא יאחוז באמצעים נמרצים כדי לשים קץ להשתתפות אנשי צבא בהפגנות פוליטיות. הצבא, הכריז דלדיה, אינו קיים אלא לשם הגנה על הארץ בלבד.

פ ר י ז, 1 (א). — לרגל ריבוי המקרים של השתתפות נתיני חוץ בהפגנות פרסמו השלטונות באיזורי השביתה שבצפון הארץ אזהרה, שכל נתין־חוץ שישתתף בהפגנות יגורש תיכף ומיד מצרפת.

«היכל התלמו[illegible]

במשך ימי כהונתי הקצרה בכאן היה לי כבר העונג והכבוד לבקר כמה פעמים את המוסד „היכל התלמוד" וגם לפלפל בפלפולי דאורייתא עם האברכים גדולי התורה היושבים שם בהיכל ד׳, ונעים לי לציין בשמחה של מצוה, כי אמנם כן הוא „היכל" מ„בני היכלא" דמלכא המסתופפים בחצרות ד׳, בני ציון היקרים המצוינים בהלכה מאורות גדולים בישראל המפיצים אור נוגה אור התורה בכל ארץ־ישראל.

זהו באמת מוסד מיוחד במינו להשפיע רב ברכה ברכת ד׳ גם בעירנו וגם בכל הסביבה.

מ„היכל התלמוד" כבר יצאו רבנים המשמשים בקודש במושבות, המרימים שם את קרן התורה ונושאים את דגלה ברמה לגאון ולתפארת.

ה„היכל" הוא מרכז התורה לכל [illegible]
מי שמשתוקק להנות מהמאור [illegible]
שם את מבוקשו.

אכן לצערנו הגדול א[illegible]
ממש הנה בחומר הוא [illegible]

...מו לעזרה לבצרון!

עם חתימת הגליון

פריז, 2 (א). — נמשכות המהומות האנטי־יהודיות והאנטי־איריפיות מצד הערבים באלז׳יר. המשטרה והצבא נאלצו להתערב. בכעך היום הודיעו על הרוג אחד ופצועים רבים.

פריז, 2 (א). — בית הנבחרים ביטל את המנדט של ציר קור־סיקה צ׳יאפ, מי שהיה מפקד משטרת פריז ודיכא בשעתו את הפגנות הפועלים ברחובות עיר הבירה.

ז׳נבה, 2 (א). — נודע, שבשיחות הפרטיות בין באי כח מעצ־מית לוזאן הושג הסכם כמעט בכל השאלות הנוגעות לבצור הדר־דנלים. הישיבה המלאה הבאה נקבעה ליום ב׳ ומקוים, שבמשך השבוע הבא יחתם חוזה חדש בענין הדרדנלים.

ז׳נבה, 2 (א). — בין ההצעות, שעל אודותיהן יצטרך החבר לקבל החלטה, נמצאת גם הצעה למחוק את השם „חבש" מרשימת המדינות הנמנות על חבר הלאומים.

דנציג, 2 (א): — נשיא הסנאט גראיזר לא יסע לז׳נבה, מכיון שלא הודיעו קודם באופן רשמי על העמדת שאלת דנציג על סדר היום של אספת החבר.

לונדון, 2 (א). — בולדוין חזר היום ללונדון והשתתף בישיבת בית הנבחרים.

ז׳נבה, 2 (א). — ליאון בלום חזר היום לפריז.

רשום בםשרד הדאר המרכזי בירושלים
המערכת וההנהלה:
רחוב דרך יפו־תלאביב 38, פנו רח׳ צ׳לנוב
ת. ד. 261 טלפון 452
טלגרמות: HABOKER, TEL-Aviv
סניפים:
ירושלים: בנין סנסור, חדר 119־120
טלפון 1068
חיפה: רחוב ביאליק, בית ברקאי
ת. ד. 988, טלפון 1382
ובכנויות בכל הארץ
מחיר הגליון — 5 מא״י
בערבי שבתות וחגים — 10 מא״י)
עורך: י. הפטמן
אחראי: אינג׳ ת. לוינשטיין
מו״ל: מ. אלרה, תל־אביב
דפוס „ספר", ת״א, רחוב דרך יפו תלאביב 38
„HABOKER" Daily News
TEL-AVIV, 3 July 1936

עזבנו את הקרבן לגורלו

אמר דה ווליירה בחבר־הלאומים. — אזהרתו מפני המלחמה הבאה. — ישיבה. סגורה בענין דנציג. — המשך הוכוחים על הענשים — מחר

ז׳נבה, 2 (ר). — „לא נוכל לכחד תחת לשוננו את האמת המעציבה והמרה, כי החבר עזב את הקרבן לגורלו", — אמר דה ולרה בשעת הוכוחים על הענשים היום. — נתקיימו נבואותיהם הרעות של כל הנבאים לכשלון החבר. „נראה הדבר, הוסיף, כי אין אף ממשלה אחת מוכנה לצאת למלחמה מחשש שזו תעתק לאירופה. ברור שנקודת־הסכנה היא באירופה. על כן חובתנו הראשונה והדחופה היא לדאוג לשלום באירופה ולהניח לעת עתה לשאלת השנויים ב„ספר־הברית". דה ולרה הציע להתחיל מיד בתקוני גבולות ובתקונים אחרים, שהזמן גרם להם — על סמך ספר הברית כמו שהוא. בזה תורחק סכנת המלחמה הממשמשת לבוא. הוא הזהיר את האספה שלא להתמהמה פן תאחר את המועד.

ז׳נבה, 2 (א). — לפני הצהרים היתה ישיבה סגורה של אספת החבר. סבורים, שדנו בה בשאלת דנציג בהתאם לדרישתו של הנציב העליון לדנציג, שהביע בראיונו עם עדן ושר־החיצון הפולני, בק, את דעתו לטובת ישיבה סגורה, טרם שידונו בשאלת דנציג בפומבי. לאחר שהוכרזה הישיבה כפומבית המשיכו לדון בשאלת הענשים. נאם בא־כחה של אוסטרליה, בריוס. אחרי בריוס קבל את רשות הדבור דה־וואלירא בשם אירלנד, ובגמר נאומו אחרי הצה־רים נדחתה הישיבה למחר בבוקר. ממקור רשמי למח־צה מודיעים, שבשבת תהיה ישיבה פומבית לשאלת דנציג.

ז׳נבה, 2 (נוספות). — מלבד הנואמים הראשיים, בריוס ודה־ואלירה, נאמו היום באי־כח ניו־זילנד, דנ־מרק, הולנד, אוסטריה, הונגריה, צ׳ילי, סין ועוד. בא־כח צ׳ילי הביע את דעתו לטובת המשכת הענשים. באי־כח המדינות הקטנות דברו בעיקר על שאלת תקון חבר־הלאומים. באי־כח אוסטריה והונגריה שבחו את התזכיר האיטלקי שהוגש לחבר הלאומים. הציר הסיני השווה את ענין חבש עם ענין מנצ׳וקואו. לישיבה הפומבית מחר לפני הצהרים נרשמו 10 נואמים, ביניהם דלבו, שיציע הרכבת ועדה מיוחדת לשם דיון בכל ההצעות הנוגעות לתקון החבר. המשלחת החבשית הגישה שתי הצעות: א) חבר הלאומים מחליט לתת לחבש, בתור הלואה, 10 מיליונים לירות שטרלינג; ב) חבר־הלאומים מחליט שלא להכיר בכבוש חבש.

לא פצצה ולא יריות בראש ת״א

במספר עתונים נתפרסם אתמול שנורו יריות ונז־רקה פצצה מפרדס ליטבינסקי לתוך הככר האזרחי בתל־אביב. מתברר שהידיעה בצורתה זו איננה נכונה. לא נזרקה פצצה ולא נורו יריות מפרדס ליטבינסקי. נשמע הד יריות בסביבה ההיא מרחוק.

הקנס הקבוצי על חברון

ירושלים, 2 (ר). — קנס קבוצי בסך 2000 לא״י הוטל על חברון לאחר שארבנים ערבים ירו אמש בקפיטן סורל־קמרון ובלנס־קורפ. פרזר מהגדוד „קמרון היילנדרס". קפט. קמרון נפצע פצע קל ברגלו וכבר שב היום לשרותו. לנס־קורפ. פרזר, גם הוא פצוע ברגל, שוכב בבית החולים.

פריד אל־עורי, (בנו של) נשיא מועצת הסטודנטים המוסלמים, מת הבוקר מהפצעים שנפצע בהתפוצצות הפצצה שהיה עסוק בהכנתה. בתוקף ההתפוצצות נעקרה ידו. אחיו כלוא במחנה צריפין בעוון הסתה.

ארבעה אנשי צבא מגדוד ההוסרים נפצעו פצעים קלים בשעה שמכוניתם נשברה על הר קסטל. הם לא נשארו בבית החולים.

יהושע ואהובה א׳זנברג
מתכבדים להזמין את
קרוביהם, חבריהם וידידיהם
לחגיגת בר־מצוה של בנם
כרמי
שתתקיים ביום השבת, י״ד תמוז (4.7.36)
בביתם אשר ברחביה [illegible] רח״ב „אלפרי
מספר 14
התפלה בבית [illegible]
קבלת אורחים מ[illegible] אחה״צ
ומשעה [illegible]
הזמנות ליחידות א[illegible] נשלחות

מזל טוב כפול
ליד[illegible] [illegible]ן פישי[illegible] ומשפחתו

[illegible]ת ירושלים

[illegible]ל מוצא

[illegible]בנה על מוצא בציבור